

Povestea Vorbei 21

Publicație de cultură scrisă
editată conf. Legii 186/2013

Asociația oamenilor de știință și artă - ECOSTAR 21

ISSN 2285 – 6919
ISSN-L 2285 – 6919

Serie nouă INTOL PRESS • Anul XIV (XX-2006, XXXIV-1992), nr. 2 (101) - mai 2026

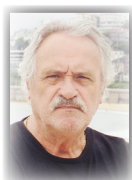
www.culturaarsmundi.ro

Cuprins:

- **GHEORGHE STANCIU: „ANTOLOGIE DOCUMENTARĂ...”**
Petre CICHIRDAN pag. 1
- **POEZII...**
Marinela BELU-CAPȘA pag. 2
- **VIITORUL EUROPEI ÎNTRE FEDERALIZARE ȘI SUVERANISM...**
Al. Florin ȚENE pag. 3
- **1 MAI, ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII, LA SLATINA**
Ana VASILE pag. 3
- **„DANIEL ȘI DANIL”**
Cristian Ovidiu DINICĂ pag. 4
- **O CĂLĂTORIE LA CHIȘINĂU LA SFÂRȘIT DE APRIL**
Mircea VASIL pag. 4
- **UN ARTIST POLIVALENT: PETRE CICHIRDAN**
Ioan St. LAZĂR pag. 5
- **CONSTANTIN ZĂRNESCU CETĂTEAN DE ONOARE AL MUNICIPIULUI TÂRGU JIU**
Simion PETRE pag. 5
- **DINCOLO DE ORIZONTURI**
Marian ILIE pag. 5
- **„AM RECITAT POEZIILE LUI EMINESCU ȘI AM PRIMIT MEDALIA COMEMORATIVĂ EMINESCU ÎN SATUL IPOTEȘTI...”**
Pham Viet DAO pag. 6
- **ȚINUTUL SFÂNT AL MĂNĂSTIRILOR VÂLCENE - ȘCHITUL IEZER**
Constantin LUPEANU pag. 6
- **NICOLAE DRĂGHICI ȘI „INTRODUCERE ÎN LIRICA NEOMODERNISTĂ”**
Mihai MUSTĂȚEA pag. 7
- **XX ANI DE EXISTENȚĂ A REVISTEI POVESTEA VORBII 21**
Mihai SPORIȘ pag. 8
- **ACEL BLESTEMAT ȚURȚUGAN**
Constantin MĂNESCU-HUREZI pag. 9
- **EDIFICII CULTURAL-ISTORICE ROMÂNEȘTI**
Emil MANZUR pag. 9
- **9 MAI...**
Maricela BUICESCU pag. 10
- **TATĂ ÎN VIS**
Constantin GEANTĂ pag. 10
- **TREZIREA**
C. O. DINICĂ pag. 11
- **DESPRE BOALĂ, VINDECARE ȘI SENS...**
Ion TALPOȘ pag. 12
- **SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE O DENIGRATOARE A LUI NICOLAE IORGA**
Prof. univ. dr. Petre ȚURLEA pag. 13
- **PRIMĂRIA MUNICIPIULUI VÂLCEA**
Biroul de Presă pag. 14
- **PICTORIȚA CRISTIANA CĂTĂLINA GEODESCU: HRISOVUL ÎNFLORIT AL DRĂGĂȘANIULUI**
Camelia OPRÎȚA pag. 14
- **DE 9 MAI ȘI 10 MAI, LA NOI LA ROMÂNI**
Paulian BUICESCU pag. 14
- **DE CE ARSENIE BOCA A PICTAT CHIPUL EPISCOPULUI GETO-GOT WULFILA, CARE A TRADUS BIBLIA ÎN DACIA SEC. IV?**
Ionuț ȚENE pag. 15
- **DESPRE CULTURĂ ȘI PERSONALITĂȚILE DE PRESTIGIU VÂLCENE**
Maria MATEI pag. 15
- **„SIMFONIA NISIPULUI STELAT” - „SAND ESCAPE”**
Liliana POPA pag. 16

GHEORGHE STANCIU: „ANTOLOGIE DOCUMENTARĂ: MONOGRAFII ȘI COMEMORĂRI ALE PERSONALITĂȚILOR VÂLCENE, REPORTAJE ȘI ANIVERSĂRI”

Petre CICHIRDAN

Așteptam această carte încă de când Gheorghe Stanciu Opătești (numele de publicist) publica conținutul ei lună de lună în presa culturală a Editurii Intol Press. A apărut la Editura Pro Universitaria, București în 2026, respectiva instituție acreditată CNCȘ însușindu-și toate preparativele necesare tipăririi. Redactor Elena Onea. Tehnoredactor Victor Ovidiu Căpriceru. Coperta Vlad Pătruță. Adresăm felicitări dlui Vlad Pătruță pentru copertă! Adresăm felicitări editurii, tehnoredactorului că în această lume a editorilor care nu mai respectă regulile de scriere impuse de Academie, ci pe cele ale internetului, că în acest volum nu apar expresiile scrise în italic și între ghilimele, în același timp...

Cartea cuprinde pe lângă cele 29 de articole scrise și publicate între 2023 și 2025 un „Cuvânt înainte” deosebit de interesant, precum și un capitol de Anexe, la fel de interesant, prin prezentarea lor ad literam, foto, în presa tipărită (lucru rar) de astăzi... Din start remarcăm „Cuvântul înainte”, cum spuneam ceva mai sus, și articolul de încheiere intitulat „Globalizarea” prin puritatea rafinamentului de limbaj, atât științific, istoric, literar, cât și documentar!...fără citate, ci doar cu titluri și nume de autor incluse în fraze (manieră de scriere specifică lui George Călinescu, marele nostru romancier și istoric și critic literar!)

Prin motto-ul său, destul de abrupt, Gh Stanciu Opătești invită cititorul ca după ce îi parcurge volumul să devină și el, la rândul-i, un pasionat al investigației, un fan al cercetării istorice, chemându-l pur și simplu la colaborare și, nerespingându-l... Societatea poate înainta în timp doar, dacă fiecare membru al ei dă un rost trecerii timpului său personal, muncind pentru sine și societatea în care trăiește și pe care trebuie să o respecte, așa cum ar trebui să se respecte pe el însuși!... „Pasionat de investigarea și de interpretarea trecutului poți fii o voce influentă în domeniul istoriei. Să colaborăm pentru a deschide noi orizonturi în înțelegerea evenimentelor și a personalităților istorice.”

„Stâlpu și temelia adevărului, alături de credință, reprezintă comoara cea mai de preț a omului. Această comoară este izvorul vieții pe pământ.” (pag. 9 - *Cuvânt înainte*)... Ziua de mâine alternează cu ziua de astăzi și, amândouă, aparțin construcției și reconstrucției acestei lumii. Ziua de ieri, trecutul, nu există decât pentru a justifica și întări prezentul. Cu alte cuvinte cele trei ipostaze ale timpului: ieri, astăzi și mâine par a fi ca o sfântă treime...Acestea le-am dedus de aici, din acest început de epopee a scrisului, narațiunii, prin prisma faptului istoric (altfel nimic nu este întărit, real)! Ne sugerează autorul să ne smerim și iată în ce fel o face: „salvarea acestuia (adevărul n.n), ziua de mâine și viitorul copiilor, toate sunt doar în mâinile noastre, nu numai în pronia cerului și a altuia cum, din păcate așteaptă unii. Altfel nu o vom duce niciodată

mai bine! Debitul verbal de astăzi este un semnal descurajant, unul foarte alarmant, pentru că rostogolește doar negativul, doar nemulțumirea, doar incitarea împotriva a orice și a oricui.” Continuăm noi, fiindcă și o parte din Dumnezeu este în noi, și, la fel, fiindcă și întreaga natură este în noi! ...Noi suntem reflecția realității, parte din ea, și defectarea ei pusă în evidență mai ales după 2010 este că în trecut, înainte de această dată, unul trebuia să moară pentru toți (vezi duelurile dintre comandanții de oști), în timp ce, după, mileniul trei, toți trebuie să moară pentru unul! (soluția finală din timpul gripelor pentru animale și pandemiile pentru oameni)!...imbecilitate a timpului prezent, a globalizării...

În acest „Cuvânt înainte”, apoi în capitolul „Globalizarea”, ultim, Gh Stanciu Opătești își folosește întreg arsenalul de care dispune să-și pună în evidență (chiar a făcut-o în articolele publicate în ultimii patru ani) întreaga durere (pe care o simțim și noi) față de nemernicia prezentului social și politic, care își reneagă istoria, realitatea trecută, părinții, bunicii, țara și sistemele politice care au guvernat-o după 1918 și până în 1989! În tot acest răstimp România a fost permanent în arealul central al lumii, stat independent și stăpân pe propria soartă...n-a bătut din poartă în poartă, iar copiii ei au fost liberi ca păsările cerului, iar după 1970 au luat-o în brațe și au purtat-o cu calești de aur prin marile capitale ale lumii! Desigur, Stanciu Opătești observă cea mai mare carență a timpului prezent când munca și logica corectă a legilor privind diviziunea muncii este complet batjocorită de către statul românesc și de către o justiție de carton

care nu are (au) nici o contribuție la bunul mers al acestei frumoase și bogate țări...din care copiii pleacă și bătrânii plâng că pierd sprijinul lor... Disprețul față de muncă, care a existat și înainte de 1989, după a devenit atitudine națională (să nu zicem politică de stat), pur românească, fiindcă sovieticii au spus bancul (!?-desigur, o aproximație) și românii l-au aplicat: „rabota liubit durac” (cel care iubește munca este prost). Înainte de 1989 era așa ca o glumă căci în democrația populară munca era deosebit de respectată, muncitorul și țărănul la fel, înainte de 1944, la fel (meseriași formau clasa de mijloc-tatăl meu era tâmplar, antreprenor, cu școală primară, mama casnică cu zece clase, aveau trei copii și casă nouă acoperită cu țiglă; motive multiple ca să nu fie luat la război; avea 40 de ani, cal și șaretă). Prost, prost, dar oamenii trebuie să muncească și copiii

românilor au plecat în străinătate, iar părinții și bunicii lor sunt legați de mâini și picioare fiindcă nimeni nu mai poate câștiga bani decât dacă se angajează! A dispărut munca de colaborator sau se ține la secret...De vrei să repari un gard mai bine îți iei zilele. Personal mă gândesc să vând tot ce am și să plec peste mări și oceane...În loc de muncă, oamenii, dar mai ales tinerii, preferă masteratele și doctoratele, care aduc creșteri salariale indiferent pentru ce le-ai obținut...cu bani. În România se vinde orice mai ales după anul 2000 fiindcă tot omul este proprietar fără voie, imediat, după anul 1991.

CULTURA vâlceană a primit premiul Ligii Scriitorilor Români (LSR) pe anul 2020

PETRE CICHIRDAN - PREMIUL UZPR/2016 PENTRU „REVISTELE CULTURALE ALE RÂMNICULUI” CULTURA Ars Mundi
• CULTURA vâlceană • POVESTEA VORBII 21 • SENIORII • FORUM vâlcean

„Mijloacele de propagandă bat recordul în reprezentarea și promovarea modelelor negative, insipide, fără contribuție la mersul societății.” Adică cu *televizorul ați mințit poporul* înainte de 89, acum și mai rău, l-ați distrus compet. Un popor care nu mai vrea nimic, ca în snoava lui Ițic și Ștrul, în care după ce au băgat toate orățăniile în casă, la sfatul lui Rabin (când s-au plâns că vor și ei un apartament mai mare) și mai apoi au scos treptat una câte una dobitoacele din casă; și mai apoi i-au mulțumit lui Rabin că sunt atât de fericiți că au atâta spațiu...

Mass media este și ea pălmuită, post 1989, noi ne raliem autorului și suntem ecolul său că ni se pare unul dintre cele mai mari răuri pe care le-am primit fără să protestăm. După anul 2000 (an al sfârșitului lumii, după bătrâni) văzând că această presă scrisă și de scandal este prosperă și este trambulină politică pentru patroni, aceștia din urmă o părăsesc, o transferă către copii sau apropiați, și devin politicieni cu spate asigurat, salariați la guvern și începe cea mai mare mistificare a realității din toate timpurile...se iau decizii înaintea Justiției, se practică șantajul, se defăimează UZPR-ul...Mass media românească se află în pas de dans (trupuri lipite ca în *Sărutul* lui Brâncuși) cu Propaganda de doi bani, dar propagandă!... La televizor se repetă imaginea de mii de ori și se latră până provocatorii obosesc, dar au plămâni tineri! Mor oameni se destramă destine...Mare eroare după 1990 să înmulțești facultățile de „journalism” care nu cereau nici o aptitudine, poate doar aptitudini ieftine, actoricești... de făcut zgomot și tăărăboi! „Singurul ei (mass media n.n) mod de convingere este să le repete cu obstinență (ordine dictate n.n)”. „A devenit insuportabil să tot auzi zilnic bolboroselile despre bolșevism, despre comunism, care de fapt a fost socialism...” Da, marea prostie după anii 90 să critici politica posbelică a țării tale învinsă și pedepsită pentru crime de război și pentru atacul asupra URSS-ului, pentru alianța cu Germania, dar la fel ca Germania, renăscută din cenușă și revenind în rândul țărilor europene mediu dezvoltate, în unele sectoare peste aceste țări...câte sectoare: energetic, învățământ, industria ușoară - alimentară, ecologie toate pe primele locuri! Atâta ură pe această țară în-cât dușmanii ei au reăsezat-o pe ulimele locuri...Da, mass media, o rușine de nedescris capabilă de a răspunde doar la întrebări de genul:- Unde-i dealul mai înalt?...- Unde-i valea mai adâncă! Credem că nici atât, căci asta este o întrebare din clasa lui Marius Chicoș Rostogan, care pe lângă ăștia, de acum, era un savant!

Este lăudat Gheorghe Gheorghiu Dej care întreținea

relații cu Tito și cu care se întâlnea în „Casa cu trei fete” din Timișoara, oraș în care în 1965 veneau italienii săptămânal să-și cheltuiască banii dormind pe asfalt...La fel ca la sfârșitul secolului XIX, începutul secolului XX, când căutau apă și mâncare la noi, în Oltenia, unde exista moneda cea mai tare din Europa! Țara în care până în 1970 se construiseră deja cele mai mari și mai multe hidrocentrale și termocentrale... De ce atunci am fost atât de deștepți și astăzi am devenit atât de proști!? Și câte și mai câte de care ar trebui să ne fie rușine!... Nici o țară din lume, civilizată, nu-și construiește Bugetul, din taxele și impozitele, dar mai ales din vânzarea către populație a luminii, căldurii, apei calde și reci, la supra preț; a mai rămas aerul să fie vândut!... Mare rușine trăim astăzi, vorba autorului pe care îl prezentăm astăzi:- Vrem spitale, vrem spitale „Ce fel de spitale? (băi aceștia! Au, nu știți că n.n) România are spitale cât toată Europa la un loc?” Continuându-ne ideea: și nu vorbește Gh Stanciu, autorul cărții, în oferta sa de înțelegere către cititor, „Cuvânt înainte”, de președintele Nicolae Ceaușescu, cel mai bogat președinte de țară, dar cu buzunarul gol!...Părintele spiritual al Lumii a III-a și ambasador al Europei în Statele Unite și Orientul Apropiat, pe continentul sud american... Nu el și soția sa, copiii lor, au sărăcit poporul român în deceniul de groază 1980 - 1990! ci FMI! Nu am degete la mână să arăt câte lucruri bune a făcut el și câte rele au făcut cei din anturajul politic, post 1978...

Spuneam că acest volum are 29 de articole scrise de Gheorghe Stanciu Opătești, din cele mai varii domenii, toate deosebit de valoroase mai puțin cel denumit „Nu mai scăpăm de sindromul comunismului VIII” în care autorul părăsește stilul literar artistic și științific și prezintă o listă de ONG-uri, societăți comerciale (edituri spre exemplu- legea 31/1991), instituții guvernamentale (Biblioteci Județene), etc fără nici un fel de motivație, ci botezându-le pe toate cu un singur titlu: „Dezmăț cultural”... „Articol” pe care presa noastră a refuzat să îl publice nefind suficient de bine structurat și considerându-l o schiță de viitor articol...

Spuneam la început că piesa, noutatea acestui volum este „Cuvânt înainte”, o bijuterie de text, care prin sinceritatea sa și calitatea literară, prin logica de susținere a ceea ce este mai important în viața unei societăți umane, unei comunități, anume susținerea adevărului și lupta împotriva minciunii, care poziționează autorul față de volumul său, care motivează excepțional conținutul articolelor; desigur, un volum publicistic (creat pe baza articolelor publicate în presa scrisă) care trebuie neapărat luat în considerare de

către uniunea profesionistă, a ziariștilor profesioniști (volum care trebuie să concureze pe anul 2026 la secțiunea de carte publicistică a premiilor UZPR!...) care cuprinde fără echivoc mii de publiciști colaboratori, artiști ai peniței de scris cu cerneală de tuș, și, care încă dau sens civilizației Gutenberg, crează locuri de muncă în profesia de tipograf...Fără acești colaboratori în redacțiile ziarelor de orice fel dar prestigioase și purtând girul expres al Bibliotecii Naționale -BNR - prin ISSN - cu adresă oficială că sunt beneficiare ale Legii 186/ 2003, meseria de ziarist ar fi devenit caducă, ei, publiciștii colaboratori fără stipendii din presă, iubind încă hîrtia scrisă și mirosul de cerneală de tipar!... Ei, publiciștii colaboratorii ai presei scrise sunt exact ca scriitorii care nu au avut salarii în meseria de scriitori, motiv pentru care legiutorul a dat Legea 83 în legătură cu legea acordată uniunilor de creație din 2007! Ei, acești publiciști colaboratori, fără a mai vorbi de cei care lucrează în redacții fără salarizare și care provin din meseriile specifice vechilor și noilor diviziuni ale muncii sunt garanția calității în transmiterea de informații scrise!, de analize pertinente căci ei provin sau chiar formează masa de consumatori de presă, fiind ași, meseriași, masa de exploatați, când au acumulat cea mai teribilă experiență a muncii plătite și au folosit-o mai apoi în presa scrisă ca expertiză - în viața comunității, devenind mai mult decât nece-sari față de cei care lucrează ca angajați în diferitele organe de presă, răspund la comenzile patronilor sau unor grupuri corupte ca să-și mai rotunjească veniturile de multe ori, cele mai multe sub standardele vieții. Până în 2020 Intol Press-UZPR abia reușise să facă 30 de membri după care filiala fantomă a făcut peste 100 de membri fără Intol Press...pe care au desființat-o efectiv din punct de vedere al UZPR...

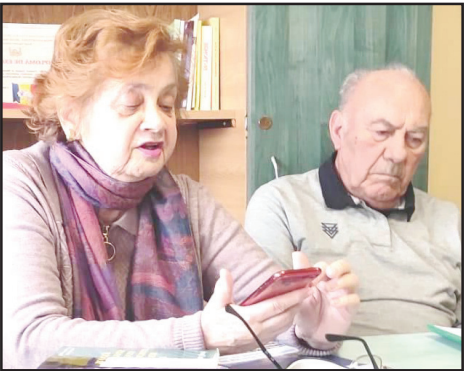
Spațiul rămas nu ne mai permite să ne menținem promisiunea, aceea de a ne referi și la articolul final „Globalizarea” la fel de interesant precum „Cuvânt înainte”, acest lucru, datorindu-se pe lângă talentul înăscut de atent observator al stărilor de lucru, istorice, sociale și politice, și faptului că Gh Stanciu Opătești este un fost cadru militar superior al Armatei Române, este un expert al existenței cetățeanului plătitor de taxe și impozite, îi pasă sau se bucură sau îl supără de ceea ce i se întâmplă cetățeanului român și nu poate gândi rău asupra soartei acestei țări pe care toți o iubim! Cei care citiți această carte, o răsfoiți, citiți aceste două materiale, de la început și de la sfârșitul volumului și veți fi mai conștienți de adevărul care guvernează acest timp...Desigur, citiți toată cartea pentru că merită!

MARINELA BELU-CAPȘA

Mărturii ale timpului

D-lui profesor Gh Dumitrașcu

Mărturii ale timpului sunt cărțile,
Consecvente cu formele și ideile lor,
Construite pentru suflete,
Case, monumente
Ale timpului prezent
Cu o precizie uimitoare.
Ele sunt pure diamante purtate
De cititorii credincioși.
O carte este o piatră,
Cea mai frumoasă bijuterie
Purtată în inimă de autorul ei.
Ea are forme perfecte
Când este gândită cu sufletul.

Nu o lăsați să piară în suferință!
Iubiți-o pentru bucuria pe care-o aduce,
Pentru speranța neuitării creatorului!
Un gest, o vorbă de dragoste,
Puțină politețe și infinitul va fi dublat
de opt lângă opt ani.
La mulți și minunați ani!

Țara florii de cireș

La capătul lumii, liniște, ordine, surprindere,
zâmbete largi, salut politicos,
curățenie și iar curățenie.
Păduri și munți sacri te primesc într-o ambianță mistică,
temple si palate imperiale de secole
scăpate de cataclisme te așteaptă.
Orașe martir care poartă cu ele
amintirea traumatizantă
a primului foc nuclear
și gândul la pacea lumii mereu zdruncinată ici și colo
te impresionează profund.
În lumea sacră pătrunzi prin
cele zece mii de torii (porți)
mărginite de statuile de vulpi,
mesagere ale zânei cerealelor, Inari.
Să vibrezi cu japonezii în timpul luptei sumo,
practicată de secole în acest arhipieleag,
să pescuiești pești, cochilii și fructe de mare-
hrana de bază pentru discreții și ordonații locuitori,
să te plimbi pe drumul filozofilor
meditând la umbra sălciilor și a cireșilor în floare

bogat în pagode și temple de poveste.
Trenuri ce zboară
ca vântul și ca gândul,
precum calul din poveste,
fete-roboti care te servesc cu cafea
și o prăjitură din flori de cireș,
domni în vârstă care muncesc voluntar
pentru a fi utili mereu,
politețe, reguli respectate
cu strictețe absolut peste tot.
Zâmbete, vorbe în șoaptă,
muzee, biblioteci, teatru antic și modern,
demonstrații de pregătirea ceaiului macia,
chimonouri colorate,
perfecțiune, ordine, muncă,
școala, sănătatea și curățenia fiind prioritare.
Iată frumusețea vizitării
unui astfel de paradis terestru!

sub o ploaie de lumină,
să te minunezi de frumusețea Pavilionului de aur,
reflectat în limpedea apă a lacului
înconjurat de păduri seculare,
pădurea de bambus să foșnească discret,
să te primească cu brațele deschise,
acesta-i miracolul țării scăldate de ape.
Marea, oceanul, satele și orașele pasionante,
muntele Fuji te îndeamnă la plimbare,
alături de căprioare și cerbi Siku
în parcul Nara,

A apărut nr 5
din revista SIMBIOZE
a poetului
Marian Ilie

VIITORUL EUROPEI ÎNTRE FEDERALIZARE ȘI SUVERANISM: SPRE O POSIBILĂ UNIUNE A STATELOR EUROPENE

Al. Florin ȚENE

Ideea unei Europe unite reprezintă una dintre cele mai importante construcții politice și civilizaționale ale epocii contemporane. După tragediile celor două războaie mondiale, continentul european a înțeles că supraviețuirea sa economică, politică și culturală depinde de cooperare, integrare și solidaritate. Uniunea Europeană, alcătuită astăzi din 27 de state membre, constituie rezultatul unui proces istoric început după 1945 și consolidat prin tratatele de la Roma, Maastricht, Lisabona și prin extinderile succesive către Europa Centrală și de Est. În contextul noilor provocări geopolitice – războiul din Ucraina, competiția dintre Statele Unite ale Americii și China, presiunile economice globale, crizele energetice și migraționale – dezbaterea privind viitorul Europei capătă o dimensiune decisivă. În acest cadru, ideea transformării Uniunii Europene într-o „Uniune a Statelor Europene”, asemănătoare unui model federal, reapare cu o forță tot mai mare în discursul intelectual și politic european.

Suținătorii federalizării consideră că Europa poate deveni o mare putere mondială numai printr-o integrare politică profundă. O Europă fragmentată în state naționale izolate ar fi vulnerabilă în fața marilor blocuri geopolitice ale secolului XXI. În schimb, curentele suveraniste susțin menținerea autonomiei statelor naționale și privesc cu scepticism transferul competențelor către instituțiile europene.

Acest articol își propune o analiză academică a raportului dintre federalismul european și suveranism, argumentând că viitorul Europei depinde de consolidarea unității continentale.

Conceptul unei Europe unite nu este nou. Încă din Evul Mediu, gânditori precum Pierre Dubois sau Immanuel Kant au imaginat forme de cooperare continentală menite să evite războaiele permanente dintre statele europene. În secolul XX, după catastrofa celor două conflagrații mondiale, ideea integrării europene a devenit o necesitate istorică.

Declarația lui Robert Schuman din 9 mai 1950 reprezintă actul fondator al Europei comunitare. Prin crearea Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului, Franța și Germania transformau resursele războiului într-un instrument al păcii.

Ulterior, integrarea economică s-a extins: Comunitatea Economică Europeană; piața comună; moneda unică europeană; spațiul Schengen; instituțiile politice supranaționale.

Procesul a demonstrat că statele europene pot coopera fără a-și pierde identitatea culturală.

Proverbul românesc „unde-i unu nu-i putere” exprimă simbolic necesitatea solidarității politice. În epoca globalizării, niciun stat european, luat separat, nu poate rivaliza singur cu marile puteri economice și militare ale lumii contemporane.

Un argument frecvent invocat în favoarea federalizării europene este exemplul Statelor Unite ale Americii. Cele 13 colonii independente care și-au proclamat independența în 1776 au înțeles că numai unindu-se pot deveni o putere viabilă. Constituția americană din 1787 a creat un sistem federal în care statele și-au păstrat anumite competențe locale, dar au transferat atribuții esențiale către autoritatea

federală: politica externă; apărarea; moneda; comerțul; sistemul juridic federal.

Astăzi, SUA reprezintă o federație de 50 de state, devenită una dintre cele mai puternice entități politice și economice din lume.

Analogia cu Europa este relevantă, deși trebuie utilizată cu prudență. Europa posedă o diversitate lingvistică, culturală și istorică mult mai complexă decât spațiul american. Totuși, lecția fundamentală rămâne aceeași: unitatea produce forță politică și economică.

În lipsa cooperării, statele europene ar risca marginalizarea geopolitică. Curentele suveraniste europene au apărut ca reacție la globalizare și la extinderea competențelor instituțiilor europene. Aceste mișcări susțin: prioritatea statului național; controlul strict al frontierelor; limitarea imigrației; reducerea influenței Bruxelles-ului; recuperarea suveranității legislative.

Din punct de vedere teoretic, suveranismul nu este în mod necesar incompatibil cu ideea europeană. Problema apare atunci când acesta devine un discurs anti-european radical, bazat pe fragmentare și izolaționism. Criticii suveranismului consideră că multe dintre aceste mișcări rămân ancorate într-o paradigmă a secolului al XIX-lea, epoca formării statelor naționale după destrămarea marilor imperii europene: Imperiul Austro-Ungar; Imperiul Otoman; Imperiul Țarist. În secolul XXI însă, competiția globală nu se mai desfășoară între state medii, ci între mari blocuri geopolitice: SUA; China; Rusia; India; alianțe economice și strategice continentale.

Din această perspectivă, o Europă dezunită ar deveni vulnerabilă în fața influențelor externe.

Una dintre marile teme geopolitice contemporane este raportul dintre spațiul euroatlantic și proiectele eurasiatice. Rusia promovează de mai multe decenii ideea unei Eurasii integrate politic și economic, în cooperare strategică cu China. În acest context, unii analiști occidentali consideră că slăbirea Uniunii Europene ar favoriza extinderea influenței ruso-chineze asupra continentului european.

Conceptul de „Eurasia” are rădăcini geopolitice vechi, formulate încă din teoriile lui Halford Mackinder privind controlul „Heartland-ului” continental. În prezent, inițiative precum: „Belt and Road Initiative” a Chinei; Uniunea Economică Eurasiatică promovată de Rusia; alianțele energetice asiatice; sunt percepute de unii strategii europeni drept provocări directe pentru autonomia strategică a Europei.

Prin urmare, consolidarea Uniunii Europene poate fi interpretată și ca o reacție defensivă împotriva marginalizării geopolitice. Ipoteza unei „Uniuni a Statelor Europene” presupune o integrare politică profundă: politică externă comună; armată europeană; fiscalitate coordonată; constituție federală; extinderea competențelor Parlamentului European. Unii lideri europeni au susținut explicit această idee, considerând că actuala structură interguvernamentală este insuficientă pentru provocările viitorului.

În perspectivă, extinderea Uniunii Europene către: Balcanii de Vest; Republica Moldova; Ucraina; Georgia; ar putea conduce la o comunitate de peste 35–40 de state. Ideea unei Europe unite de aproximativ 44 de state reprezintă o proiecție geopolitică posibilă, deși dificil de realizat pe termen scurt.

Obstacolele sunt numeroase: diferențe economice; identități naționale puternice; divergențe culturale; ascensiunea populismului; dificultatea reformării tratatelor europene.

Totuși, istoria integrării europene demonstrează că fiecare mare criză a generat noi forme de solidaritate și integrare.

Viitorul Europei depinde de capacitatea sa de a găsi un echilibru între: identitatea națională; solidaritatea continentală; democrația europeană; securitatea colectivă.

Federalismul european nu presupune neapărat dispariția națiunilor, ci integrarea lor într-un sistem politic mai amplu, capabil să protejeze interesele comune.

Experiența istorică arată că marile construcții politice rezistă atunci când oferă: securitate; prosperitate; stabilitate; libertate.

Uniunea Europeană a garantat timp de peste șapte decenii cea mai lungă perioadă de pace din istoria Europei occidentale. În plus, a creat una dintre cele mai mari piețe economice ale lumii și un spațiu comun al drepturilor democratice. Într-o lume dominată de mari puteri continentale, fragmentarea Europei ar putea însemna diminuarea influenței sale globale.

Europa traversează o etapă decisivă a istoriei sale. Tensiunea dintre federalism și suveranism reflectă conflictul dintre două viziuni asupra viitorului: Europa statelor naționale suverane; Europa integrată politic și strategic.

Exemplul istoric al Statelor Unite demonstrează că unitatea poate transforma entități separate într-o mare putere globală. În mod similar, o Europă unită ar putea deveni unul dintre principalii poli ai lumii multipolare contemporane.

Suveranismul exprimă anxietăți legitime privind identitatea și autonomia națională, însă izolarea politică într-o lume globalizată poate deveni o vulnerabilitate strategică. Viitorul Europei depinde de luciditatea elitelor politice și culturale, de capacitatea cetățenilor de a înțelege noile realități geopolitice și de consolidarea unei solidarități continentale autentice. În secolul XXI, puterea aparține marilor comunități politice integrate. Din această perspectivă, proiectul unei Uniuni a Statelor Europene poate reprezenta nu doar un ideal politic, ci și o necesitate istorică.

Bibliografie selectivă

- Anderson, Perry, *The New Old World*, Verso, London, 2009.
Beck, Ulrich, *German Europe*, Polity Press, Cambridge, 2013.
Burgess, Michael, *Federalism and European Union*, Routledge, London, 2000.
Churchill, Winston, *The Tragedy of Europe*, Houghton Mifflin, Boston, 1948.
Habermas, Jürgen, *The Crisis of the European Union*, Polity Press, Cambridge, 2012.
Judt, Tony, *Postwar: A History of Europe Since 1945*, Penguin Books, New York, 2005.
Kant, Immanuel, *Spre pacea eternă*, Editura All, București, 2008.
Kissinger, Henry, *World Order*, Penguin Press, New York, 2014.
Mackinder, Halford J., *Democratic Ideals and Reality*, Henry Holt, New York, 1919.
Moravcsik, Andrew, *The Choice for Europe*, Cornell University Press, Ithaca, 1998.
Rifkin, Jeremy, *The European Dream*, Tarcher/Penguin, New York, 2004.
Schuman, Robert, *Pour l'Europe*, Nagel, Paris, 1963.
Smith, Denis Mack, *The Federal Idea in Europe*, University of California Press, Berkeley, 1992.
Zielonka, Jan, *Europe as Empire*, Oxford University Press, Oxford, 2006.
Țene, Al. Florin, Europa între identitate și globalizare, studii și articole publicistice contemporane.

1 MAI, ZIUA INTERNAȚIONALĂ A MUNCII, LA SLATINA

Ana VASILE

Joi 30 aprilie 2026, începând cu ora 14,00, în “Salonul Artelor Nicolae Truță” din cadrul Bibliotecii Județene “Ion Minulescu” din Slatina, mulți membri din filiala noastră UZPR-Olt “Pan M. Viziurescu”, au participat fizic și on line la următoarele activități: - Lansarea revistei „Societatea 5.0” de către Ștefan Melinte; - Ziua Internațională a Muncii; - Ziua Mondială a Libertății Presei; - Discuții organizatorice și completarea prin votare a două locuri libere din Consiliul Director, în urma plecării a 2 membri-prin transfer amiabil în alte filiale;

Pe afiș a figurat ca organizator și CJ-Olt, alături de UZPR-Olt și gazdă, bineînțeles Biblioteca Județeană Olt.

Elaborarea și lansarea revistei, aparține în totalitate colegului nostru Ștefan Melinte.

Au făcut aprecieri: președintele în exercițiu Vivi-Viorel Pinteș și președintele de onoare-fondatorul filialei noastre, Paulian Buicescu (care și la alte lansări, l-a apreciat pe autorul de azi, cu cronici literare și laudație versificate).

Despre Ziua Internațională a Muncii, dovada cea mai elocventă, a fost reprezentată de colegii noștri care au lucrat până la ora 13,00, apoi au venit la activități, precum și de ceilalți colegi care au lucrat neîntrerupt, dar au participat on line. La punctul 3: despre sărbătoarea mondială a jurnaliștilor, colegul nostru Paulian Buicescu-așa cum procedează la orice eveniment cultural-a compus și recitat un „Laudație-îndemn” adresat jurnaliștilor de pretutindeni! Au urmat discuțiile organizatorice și votarea, dominate de presiuni, tensiuni și pasiuni.... A urmat o agapă a jurnaliștilor în cadrul căreia a fost sărbătorită aniversarea reporterului de teren, Ana Vasile!

03 Mai 2026

„DANIEL ȘI DANIIL”

Cristian Ovidiu DINICĂ

Romanul lui Gheorghe Smeoreanu se desfășoară asemenea unui fluviu care curge pe mai multe albi, fiecare reprezentând o „faleză a timpului”. Autorul nu se limitează la redarea trecutului sau a prezentului, ci le suprapune, le împletește și le proiectează în viitor, construind o narațiune ce devine meditație asupra destinului uman și asupra credinței. Această structură stratificată transformă romanul într-o parabolă despre continuitatea spirituală și despre felul în care omul, prin credință, poate sfinți locul și propria existență.

Punctul de plecare al romanului este legenda fraților Daniil și Misail, retrași din Mănăstirea Cozia pentru a ridica un schit pe malul stâng al Oltului. Zidirea bisericii de lemn și transformarea schitului în Mănăstirea Turnu nu sunt doar fapte istorice, ci simboluri ale felului în care omul sfințește spațiul prin credință și trudă. Astfel, toposul – locul – devine ontos – ființă, iar logosul – cuvântul – se materializează în rugăciune și zidire.

În paralel cu evocarea trecutului, autorul introduce povestea a doi tineri români, Daniel și Mihai, absolvenți de facultăți prestigioase, dar constrânși să muncească sub calificarea lor în străinătate. Întoarcerea lor acasă, în preajma Crăciunului, devine un drum inițiat, presărat cu zăpadă albă – simbol al purificării – dar și cu tentațiile distructive ale alcoolului și drogurilor. Momentul de cumpănă, când cred că au ucis o ființă, îi aruncă în abisul disperării, dar și în brațele rugăciunii. Rugăciunea către Sfântul Daniil îi salvează, iar revelația că nu au ucis un om, ci au salvat două vieți – Ana și Maria – îi transformă din vinovați în eroi. Alegerea numelor nu este întâmplătoare: Ana și Maria evocă filiația sacră, continuitatea credinței și speranța renașterii spirituale.

Romanul se joacă cu planurile temporale: trecutul istoric al mănăstirii, prezentul

zbruciumat al tinerilor și viitorul posibil, în care aceștia devin ziditori și slujitori ai bisericii. „Respirațiile timpului” – prima, când zidesc turlele, și a doua, când slujesc – sugerează metamorfoza ființei prin credință și muncă. Autorul invită cititorul să participe la această construcție imaginară, să devină cocreator al destinului personajelor, până la canonizarea lor ca „sfinții Daniil cel Nou și Misail cel Nou”.

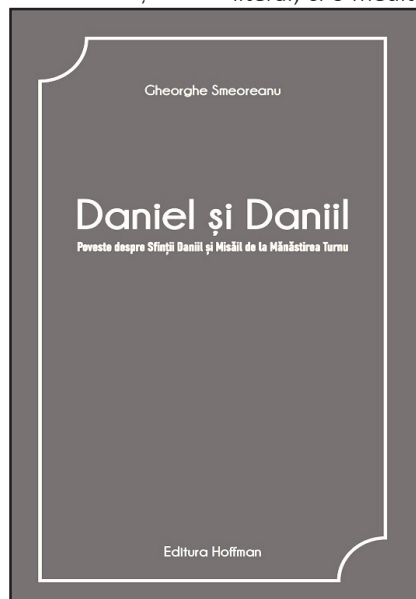
Volumul se așază pe o arhitectură narativă aparte: pornește dintr-o legendă veche, cea a fraților Daniil și Misail, și se întoarce la o legendă nouă, rescrisă și renăscută în prezent și viitor. Această mișcare circulară, de la începuturi la renaștere, nu este doar un artificiu literar, ci o meditație asupra felului în care timpul și credința dau sens existenței. Legenda

originală nu rămâne închisă în trecut, ci devine punct de plecare pentru o nouă legendă, cea a tinerilor Daniel și Mihai. Ei, rătăciți prin lume, ajung să repete, într-o altă formă, destinul pustnicilor: trec prin încercări, se apropie de moarte și renaștere, iar în final se regăsesc în mănăstirea Turnu, zidind și slujind.

Astfel autorul ne arată că legenda nu este un fapt înghețat, ci un organism viu, capabil să se rescrie și să renască în fiecare generație. Trecutul se revarsă în prezent, iar prezentul se proiectează în viitor, într-o continuitate spirituală. Ceea ce frații Daniil și Misail au început în secolul al XVI-lea, Daniel și Mihai duc mai departe, devenind ei înșiși personaje legendare.

Mesajul romanului este limpede: timpul nu este doar o succesiune de clipe, ci o stratificare de experiențe, o faleză pe care se așază istoria, prezentul și viitorul. Omul, chiar rătăcit, poate regăsi sensul prin credință și comunitate. Legenda nu este doar povestea altora, ci poate fi destinul fiecăruia, dacă este trăit în comuniune cu Dumnezeu și cu tradiția. Romanul devine astfel o parabolă a renașterii spirituale: pornind de la o legendă, se întoarce la o legendă rescrisă, dovedind că timpul nu îngroapă poveștile, ci le renaște în forme noi.

Îmbinând legenda, istoria, teologia și drama contemporană, el reușește să construiască o simfonie narativă în care timpul devine spațiu sacru, iar omul – ziditor al propriei mântuirii. Romanul său este dovada că literatura poate fi nu doar artă, ci și rugăciune, nu doar poveste, ci și cale de mântuire.

O CĂLĂTORIE LA CHIȘINĂU LA SFÂRȘIT DE APRIL’

Mircea VASIL

La invitația domnului Cristian Sima, -fratele poetului Felix Sima-, artist plastic de notorietate, am purces anul acesta la Chișinău, în Basarabia, țara noastră soră, pentru vernisajul expoziției sale de grafică și pictură intitulată sugestiv „BAROCK AND ROLL”. Astfel, am beneficiat de un sejur de trei zile în minunatul oraș Chișinău, capitala Moldovei de dincolo de Prut.

Vernisajul expoziției a avut loc pe data de 24 aprilie 2026, la Galeria de Artă din incinta „Sălii cu Orgă”, cu un număr destul de mare de oameni de cultură din Moldova, printre care putem aminti pe neobositul profesor universitar, artist plastic Vasile Sitar, responsabilul Galeriei de Artă, familia Valeriu Herța și Olga Mardari, artiști plastici, scriitori și profesori universitari, doamna Maria Mocanu, redactor al emisiunii de etnologie și muzică populară „Dor de Izvor” la Radio România Chișinău, membră a Uniunii Jurnaliștilor, a Uniunii Scriitorilor și a Uniunii Muzicienilor din Moldova, rapsodul recitator, omul-spectacol, Sandu Aristid Cupcea, care ne-a încântat cu o poezie de inimă și dor „Țara mea”, a poetei Lidia Grosu.

În câteva cuvinte mă voi referi la artistul Cristian Sima, „împlicinatul” vizitei mele la Chișinău, absolvent de „Belle-Arte” București: dintre primă privire asupra operei sale reiese cu pregnanță prestanța stilului aproape unic (zic aproape, pentru faptul că uneori parcă văd „Capriciile” lui Goya în anumite lucrări), o redare a caracterelor cu vădită impresie de grație și sonoritate. Îl putem denumi ca adept al modernismului în pictură, dar cu vădite tente clasice (vezi Goya), prin talentul său devenind un virtuoz al formelor, fiecare personaj al său având propriul simbolism, derivat fie din particularitatea prezentării, fie a poziției în ansamblul pictat.

Personajele sale îți pun foarte multe semne de întrebare, plasându-se uneori între realitate și fantasmagorie, autorul dând dovadă de o fantezie debordantă, ceea ce îi conferă

unicitatea pe tărâmul artei, chipurile prezentate fiind de o particularitate aparte, cu o alură aproape irațională, plutind între realitate și vis, cu punți între obiectiv și subiectiv, într-o permanentă mișcare, joc-nejoc, rațional-irational, plasate parcă în altă dimensiune.

După terminarea evenimentului, am fost invitați la un concert deosebit în Sala cu Orgă, susținut de Orchestra Națională de Cameră a Moldovei, dirijor Cristian Florea, numit „J.S. Bach: Trei Duble Piano Concerte”, care ne-a încântat auzul cu execuțiile de un rafinament aparte, în care au excelat soliștii: Inna Hatipova, Elena Turea, Vitali Gavrouc, Serghei Constantinov.

A doua zi a m fost invitați la lansarea de carte a doamnei profesor Olga Mardari, o carte pentru copii „Clike de poveste”, la Biblioteca Orășenească „Onisifor Ghibu”, unde, într-o atmosferă chiar de poveste, unde s-au perindat personaje din carte întruchipate de niște minunați copii, transpunându-te în universul poveștilor acestora.

În aceste zile am avut prilejul de a revedea frumosul oraș, pe care-l mai vizitasem în urmă cu mulți ani, în anul 1988, sub alt regim, constatând cu satisfacție schimbările în bine, Chișinăul dezvoltându-se armonios, clădirile în stil clasic nelipsind din centrul urbei, mai ales pe bulevardul Ștefan cel Mare și Sfânt, principala arteră a orașului, unde

se află aproape toate instituțiile de stat și de cultură, fiind centrul administrativ, economic și cultural al țării, supranumit și „orașul de piatră”. Acesta găzduiește aproximativ o treime din populația țării, cu o viață culturală diversă, cu parcuri extinse și deosebit de frumoase, și cu o arhitectură care îmbină armonios stilul clasic cu cel modern.

Prima atestare documentară a localității Chișinău, datează din 17 iulie 1436, actualmente având în componență și șapte suburbii provenite din foste localități

învecinate: Buiucani, Hrusca, Vovințeni, Visterniceni, Ghețioani, Muncești, Schinoasa, orașul situându-se pe șapte coline, în imediata vecinătate a râului Bâc. Aceste teritorii au fost locuite încă din paleolitic, vestigiile semnificative aparținând culturilor: geto-dacă (secolele IV-I ante Christum) și Sântana de Mureș-Cerneahov (secolele IV-III, ante Christum).

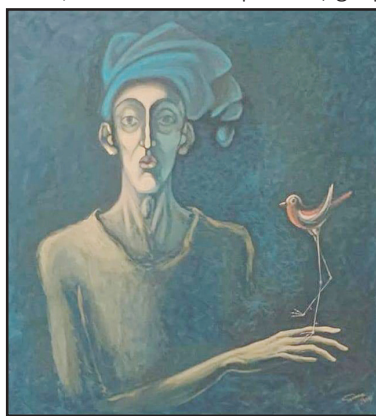
În timpul celui de-al doilea război mondial, au fost distruse aproape 70 % din clădirile orașului, dar, în perioada imediat următoare arhitecții au elaborat planuri de dezvoltare a capitalei, reconstruind clădirile afectate, păstrându-le specificul, și construind altele noi, care azi sunt mândria Chișinăului.

În peregrinările prin oraș, am descoperit oameni ospitalieri, gospodari, dar nu pot să nu amintesc de aceea

moștenire sumbră: în câteva magazine, nu ne-au putut servi inițial, din cauza faptului că încă nu știau românește, chemând pe alte vânzătoare, de la alte raioane să le traducă.

Ori în atâția ani de la trecerea de la acel regim, având acum limba oficială „LIMBA ROMÂNĂ” să se întâmple așa ceva e de neimaginat!

Oricum, per ansamblu am plecat satisfăcuți și cu multe amintiri frumoase din minunatul oraș Chișinău. Să dea Bunul Dumnezeu să fie bine de acum încolo. Amin!

UN ARTIST POLIVALENT: PETRE CICHIRDAN

Ioan St. LAZĂR

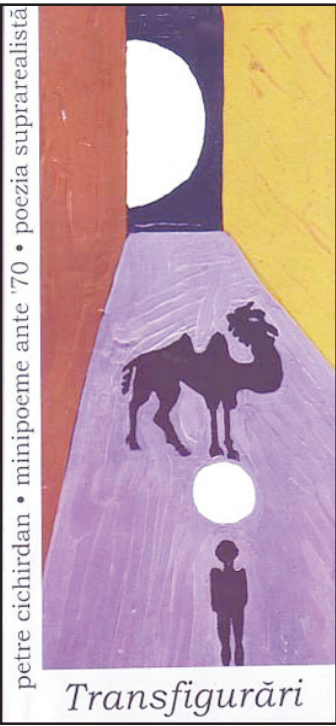

Nu o dată mi se întâmplă să murmur, în șoapta mea intimă, un vers din Nichita Stănescu: „nehotărârea de a mă fixa în culoare” - pe care de atâtea ori mi l-am tălmăcit cu nehotărârea de a mă cantona într-un domeniu sau altul de acțiune (profesională ori creativă). Și iată-mă întâlnindu-mă cumva (în același vers!) cu acest atât de interesant inginer, cibernetician, poet, grafician, pictor și sculptor Petre Cichirdan, încă de la o primă ochire prin cele trei plachete cu care ne-a dăruit în 2008: *Transfigurări*, *Caietul gri* și *Carmine* (toate la editura Intolpress Rm. Vâlcea). Căci și proaspătul (în sens editorial) autor nu se „fixează” în registrul poeziei, ci își împănează paginile cu imagini ale lucrărilor sale plastice, fiind adeptul „interferenței arterelor”, pentru că este, de fapt, un înăscut (și rar!) artist polivalent.

Astfel îl prezintă și scriitorul Constantin Zărnescu (care a dovedit o remarcabilă apetență pentru artele plastice, fiind, după cum se știe, un reputat brâncușiolog), care, în plus, referă și asupra sensibilității și a competenței lui Petre Cichirdan în planul muzicii, toate registrele artistice care-i sunt afine regăsindu-se împreună în mod inedit în volumul *Carmine*.

Până la acesta, prefer să percep, într-o subtilă ritmică, versurile scurte, foarte scurte, adesea cu un singur cuvânt (trădând importanța acestuia, tensiunea lui în gând și în suflet, în cuvânt și desen, în sonuri și culoare, autenticitatea și economicitatea adevărului său), aceste versuri scurte care curg în josul paginii asemeni stropilor lungi de ploaie bogată și repede, răcorind vara cu ceva roditor (sau pedepsitor!) din cer. Curg, într-adevăr, dintr-un „cer” cerebral și sentimental, pe filoane subțiri (*id est*: subtile), în cadențări „strâmte”, ca pentru a proteja taina întocmirii deopotrivă a cuvântului cu forma sonoră și plastică. Așa cred că se înfiripă împreună, în sensibilitatea creativă a acestui artist aparte, poezia cu gestul plastic într-un ritm interior comun. Un exemplu: „De caritate / soră / te iubesc / de când / mi-ai tremurat / în piatră / și destăinuit / magica / elicoidală / a torsului / acalmia / mării / și palida / lună / de sidef / alunec / de-a lungu-ți / de caritate / sorăp...”. Și Constantin Zărnescu are dreptate să recunoască, în versurile primelor două plachete, o relație de „rudenie” cu poezia de avangardă resuscitată de poezii din generațiile ‘60 și ‘70, căroră, de fapt, le aparține Petre Cichirdan. Să adăugăm pentru prospețimea și cansabilitatea lor și alte versuri, de data aceasta din *Carminele* inspirate de „*Carmina burana*”: „...precum / vițelul / suge la vacă / și dragostea / s-a trezit / bărbatul / mângâie / femeia / din față / și mugurii / au răsărit...” (Iată plăcuta). Sau, din același ciclu original: „Ce este mai frumos // decât / plinul de soare / și luna fugară / decât / Adam și Eva / în iarba de vară / primind iubirea / precum sunetul / este primit de vioară...” (Chipul frumos al primăverii).

Acest sincretism poezie-plastică-muzică/„interferență a artelor”, percepută *in micro*, la fiecare „notă muzicală” a vieții, este dotația originală și originală a lui Petre Cichirdan și care-și află treapta de maturizare artistică în volumul *Carmine*. Acesta cuprinde, în mod neobișnuit, trei cicluri artistice: I. *Carmine* (poeme libere compatibile cu starea poetică medievală și cea contemporană), II. *Carmina burana* (traducere în limba română a libretului operei lui Carl Orff) și III. *Carmina burana* - grafică și pictură pe sticlă (24 de desene și 24

tablouri). Cronologic, ordinea de elaborare a acestor cicluri, după cum aflăm din „Cuvântul autorului”, este alta: la început, a fost efortul său de a traduce cele 24 de texte latino-franco-germane, medievale, profane, grupate în antologia *Carmina burana* și pe care compozitorul german Karl Orff le-a structurat într-un celebru oratoriu; consecvent principiilor sale artistice, care implică o relație omogenă („sinestezică, sintezică și sinergică” - apud C. Zărnescu) între cuvânt și ritm, între silabe și tonuri, Petre Cichirdan s-a străduit să confere traducerii românești ritmul și armonia versiunii originale (latine, germane ori france), ajutându-se, în acest sens, și de un intermediar în limba engleză, care i-a furnizat sugestii de sensuri și forme. Exemplificăm cu versiuni de bază:

19. Si puer cum puellula Si puer cum puella moraretur in cellula felix conjunctio. Amore suscrescente pariter e medio avulso procul tedio fit ludus ineffabilis membris, lacentis, labii	19. Dacă un băiat și o fată Un băiat și-o fetișcană vor să-și facă de pomană, asta da cuplare. Amorul înfierbântă iubirile încântă rușinea e nesfântă, începe jocul minunat trup în trup împreunat.
--	---

De la acest exercițiu al traducerii (precum se vede, sugestivă, iar exemplele sunt multe), Petre Cichirdan a trecut la ilustrarea grafică și picturală a scenelor lirice din „*Carmina burana*” - un act artistic de certă originalitate (poate, unic!), configurând cuplurile (și grupurile) erotice în stilizări „fragil-picassiene” (C. Zărnescu), dar și cu inserții clasice (coloane cu capituluri) ori moderne (inocența animalelor, de inspirație chagalliană sau unele compoziții „constructiviste”) - pentru a exprima, în fapt, universalitatea și eternitatea dragostei.

În continuare, cu aceeași rezonanță sinergică, Petre Cichirdan a compus ciclul de „*Carmine*”, ca o „reacție”/„replică” proprie la textile „*Carminei burana*”; de altfel, cu titlurile acestora își marchează la rând poeziile și micile poeme personale, căroră nu o dată le imprimă ceva din stilul și ritmul original, rămânând totodată de sine stătătoare. Exemplificăm: „Dacă un băiat / ți-o fată / se-nchid / verzi / într-o casă / și fac socoteala / sub masă / rezultă că / unu și cu unu / fac doi; // să cadă / cerul peste / noi / și tot / pământul / ducă-se / de-a dura / dacă / la anul / tot în vremea asta / unu și cu una / nu fac / trei; // normal / acum / să nu / se umble / la idei // să-nceapă / jocul / minunat / de licăre / de stele / și numere / împerecheate / între ele / înscrise / și-nșirate / deșirate / precum / în unduirea / trupurilor / împreunate”. (*Dacă un băiat și o fată*)

Carminele lui Petre Cichirdan nu sunt, însă, numai variațiuni poetice pe teme date, buranice, ci evoluează paralel, în metafore și elemente arhaizante, cu rezultate de excepție - precizează C. Zărnescu. Subscriind, adăugăm „metafore și elemente moderne” („... Ce este mai frumos // decât / infinitul mic și / infinitul mare / minus și plus / totul și nimic...”), cu inflexuri ce denotă, mai mult sau mai puțin disimulat (postmodern), scepticism și (auto)ironie, dar, mai ales, elogiul dragostei de viață ca răscumpărare a sorții inevitabile.

Complex ca tematică, original ca factură artistică, „vechi” și modern totodată, Petre Cichirdan este un autor de rezistență.

CONSTANTIN ZĂRNESCU
CETĂȚEAN DE ONOARE
AL MUNICIPIULUI TÂRGU JIU

Simion PETRE

De curând, istoricul de artă Ion Mocioi l-a propus pe scriitorul Constantin Zărnescu, cetățean de onoare al orașului Târgu Jiu, grație celor 30 de volume scrise și tipărite pe plan național, dintre acestea zece volume fiind dedicate lui C. Brâncuși!, numit de un profesor american la 150 de ani de la nașterea artistului cel mai important sculptor al omenirii de 2000 de ani de la obeliscurile Egiptului antic până la avangarda sec. XX...

Scriitorul Constantin Zărnescu fost numit ardelean, ardelenizat, dar în realitate fiind îndatorat Olteniei nu doar celei de sub munte, ci spiritului românesc din sud. Bucuria de a fi cetățean de onoare al Târgu Jiului este întărită de faptul că deși, suferind, el se gândește neîncetat la forțele și spiritualitatea noastră națională...

N Red: cea mai citită carte a lui Constantin Zărnescu este *Aforismele lui Brancuși!*...

MARIAN ILIE

Revista Asociației
Diplomaților Militari în
Rezervă și Retrageră
DINCOLO DE ORIZONTURI

Trăind în cercul nostru strâmt
Slujim literatura
De multe ori poate uitând
Că-n jur ne e natura

Și lumea asta în sevrăj
După-mpliniri deșarte
C-ar trebui s-avem curaj
- Netemători de moarte

Să încercăm a-i descifra
Pulsățiile nebune
Și a ne lepăda cumva
De-a ei deșertăciune

Să ținem bunăoară cont
C-avem deasupra cerul
Și Dincolo de orizont
Putem afla misterul...

MOȘTEL

„Pe need to put in place policies and procedures to make sure that we increase security, to reduce uncertainty, increase trust in what's distant, increase stability to reduce volatility in order to avoid manipulation and reduce the probability of price pressure war”

„Amos scris de un savant mare, implementare: politica și practica adevărată care să se permită creșterea competitivității pentru a reduce incertitudinea, creșterea încrederei pentru a reduce incertitudinea, creșterea stabilității pentru a reduce incertitudinea, toate acestea contribuind la creșterea securității de schimb și la reducerea probabilității izbucnirii unui război de prețuri.”

Președintele Comitetului generalului Mark Miller, președinte al Comitetului pentru al Șefilor Armatei Aliați de la 2014, vorbesc pe marginea întâlnirii cu colegii din România, generalul Valeriu Gheorghe, în 27 noiembrie 2014, la București, România.

DINCOLO DE ORIZONTURI

REVISTĂ DE OPINII

ANUL VII, NUMĂRUL 13/APRILIE 2022

„AM RECITAT POEZIILE LUI EMINESCU ȘI AM PRIMIT MEDALIA COMEMORATIVĂ EMINESCU ÎN SATUL IPOTEȘTI, OBÂRȘIA SA NATALĂ”

Pham Viet DAO

„În Mai 2000 am ajuns la Hanoi, fiind numit Ambasador. Printre primele personalități cu care m-am văzut a fost Dl Dao, traducătorul vietnamez din limba română cel mai avizat. Pe atunci era Consilier la Ministerul Culturii și membru în conducerea Uniunii Scriitorilor. Am plănuț cu Domnia Sa publicarea Poeziilor lui Mihai Eminescu. Am împlinit în câteva luni această dorință, prima carte Eminescu în Vietnam. Eu publicasem Eminescu în Thailanda, împreună cu poetul Montri Umavijani. Și în China, desigur, în ideea mea că toți Diplomații, toți Ambasadorii români au datoria să îl publice pe Mihai Eminescu în țara în care sunt acreditați. Mă refer la cei care știu să citească poezie!

Am obținut invitarea sa la Comemorarea Eminescu din luna Iunie, iar ce s-a petrecut în România povestește cu farmec Dl Dao”.
(Constantin Lupeanu 28 Aprilie 2026)

În anul 2000, pentru a comemora ce de-a 150-a aniversare a nașterii poetului național român Mihai Eminescu, Uniunea Scriitorilor din România a invitat 20 de scriitori și traducători străini care au tradus poezia lui Eminescu în România să participe la sărbătoare în satul Ipotești, Botoșani, obarsia sa natală... La sosirea în satul Ipotești, am descoperit că Uniunea Scriitorilor din România, în colaborare cu Ministerul Culturii din România și autoritățile locale, organizase numeroase evenimente comemorative semnificative, care au atras turiștii cu ocazia acestei aniversări importante. Vizitatorii s-au adunat la locul de naștere al lui Eminescu, la biserica în care a fost botezat, la mormintele rudelor sale și la locurile care i-au inspirat poeziile.

Prin intermediul sărbătorilor, atitudinilor și sentimentelor turiștilor români care vizitează orașul natal al lui Eminescu, este evident că poezia sa a avut o influență profundă și de amploare asupra publicului de-a lungul generațiilor, atât pe plan intern, cât și internațional.

În Vietnam, poezia sa a fost tradusă și prezentată publicului vietnamez prin traduceri realizate de traducători precum Nguyen Xuan Sanh, Thu Dan, Pham Viet Dao, Nguyen Van Dan etc. În prezent, există

un site web dedicat poeziei care prezintă traduceri în vietnameză ale unor poezii din numeroase țări, inclusiv 50 de poezii de Eminescu care au fost traduse și prezentate cititorilor vietnamezi. Adresa site-ului web este: https://www.thivien.net/Mihai-Eminescu/author-ptBQrebn3RUv3ZShK_jPg#google_vignette.

Cea mai memorabilă experiență pe care am avut-o în timpul vizitei mele la celebrarea a 150 de ani de la nașterea lui Mihai Eminescu (1850-2000) a fost participarea la citirea poeziilor lui Eminescu în limba vietnameză la Casa Memorială Eminescu din satul Ipotești. Aproximativ 20 de traducători străini din diverse limbi, precum engleză, franceză, italiană, spaniolă, portugheză, germană și vietnameză, au fost invitați pe scenă pentru a se prezenta, a vorbi despre Eminescu și a citi poeziile lui Eminescu în limbile lor respective în fața unui public de 400-500 de persoane care a umplut sala...

Pe lângă invitații, oficiali ai Ministerului Culturii din România, oficiali locali, numeroși scriitori, poeți și fani ai poeziei lui Eminescu din România s-au adunat în sală pentru a asculta citirea poeziilor lui Eminescu...

Îmi amintesc că 20 de traducători străini au fost invitați să citească poeziile lui Eminescu, iar eu am fost invitat aproape ultimul. Când am fost chemat, am observat că atmosfera din sală devenise mai puțin concentrată, deoarece cititorii ascultaseră de peste o oră... M-am prezentat pe scurt și mi-am exprimat gândurile despre Eminescu folosind vocabularul meu românesc, pe care nu-l mai folosisem de 25 de ani. Apoi am început să citesc poezia „Sara pe deal”, pe care o tradusesem și o publicasem în Vietnam... În Vietnam există o formă de artă unică numită RECITAȚIE DE POEZI, în care poezia este citită cu un ritm muzical inspirat și ajustat de cititor în funcție de creativitatea sa estetică și stilul vocal. Cititorul își ajustează vocea asemenea unui muzician sau cântăreț, pe baza sentimentelor personale despre poezia pe care o recită. M-am născut în provincia Nghe An, o regiune cu o voce deosebit de potrivită și expresivă pentru această formă de artă. Două regiuni din Vietnam sunt considerate leagănul acestei forme de artă: Hue și Nghe An. În timp ce recitarea de poezie este populară în multe zone rurale, cele

cu accente Hue și Nghe An sunt cele mai admirate pentru recitarea lor.

În multe țări și limbi, inclusiv în România, există o formă numită ACOPERIRE MUZICALĂ A POEZIEI, un produs special pentru muzicieni. Acest tip de muzică este popular și în Vietnam, dar în Vietnam, dreptul de a compune muzică pentru poezie nu aparține exclusiv muzicienilor, ci și celor care recită poezia. Îmi amintesc că atunci când am urcat pe scenă, sala era puțin zgomotoasă, dar când am terminat de recitat primele patru versuri ale poemului „Sara pe deal”, atmosfera din auditoriu s-a amuțit, ascultând cu atenție fiecare notă rezonantă pe care o rosteam în timp ce interpretam poemul lui Eminescu în vietnameză, folosind accentul Nghe An al orașului meu natal... La sfârșitul poemului, întreaga sală a aplaudat cu entuziasm, un compliment pe care niciun traducător înaintea mea nu-l primise vreodată... Îmi amintesc că atunci când am coborât, l-am auzit pe scriitorul Ulici, președintele Uniunea Scriitorilor din România, spunându-i persoanei care stătea lângă el: Vietnamezul ne a facut praf ...

A fost minunat că, după ce am terminat de recitat poezia, niște vechi prieteni din perioada studenției au venit în auditoriu. Dramaturgul Ștefan Oprea, fost redactor-șef adjunct al Cronica- ziarul care mi-a publicat cândva poeziile- a venit să-mi strângă mâna și să mă felicite.

Reporterii TVR au venit și ei să mă vadă; același grup mă invitase la televiziunea românească acum 25 de ani pentru un interviu și o lectură de poezie. Pe atunci, eram un fenomen: un student străin care scria poezie direct în limba română...

Astfel, la 150 de ani de la nașterea lui Eminescu, am realizat două lucruri: am demonstrat inspirația răspândită și puternică a poeziei lui Eminescu și, în al doilea rând, am dovedit că puterea limbii mele vietnameze nu este mai puțin, dacă nu chiar mai mult, unică decât a altor limbi...

A doua zi dimineață plănuisem să profit de ocazie pentru a vizita Iașiul, vechea mea școală care mă educase cu 25 de ani mai devreme. În miez de noapte, dormeam când am auzit o bătaie în ușă. Un membru al comitetului de organizare a venit să mă informeze: „Amână-ți vizita la Iași și rămâi pentru a primi Medalia Eminescu acordată

de Președinte...” Această veste m-a trezit și am așteptat zorii.

A doua zi dimineață, am fost a doua persoană, după traducătorul italian, invitată să primească Medalia. Zece traducători au primit acest premiu prestigios, inclusiv doi din România. Am fost singurul traducător asiatic. Premiul a servit drept motivație pentru mine să continui să fac tot ce pot pentru a fi demn de respectul unei țări prietene, de o cultură care a hrănit o parte din sufletul meu...

Am tradus și am prezentat cititorilor vietnamezi peste 10 opere din literatura română...

POEZII ALE LUI PHAM VIET DAO DIN TIMPUL STUDENȚIEI

ALBASTRUL POEZIEI

Când mă întreb care-i albastrul
Pe care-l iubesc fierbinte
Iubito, cum să-ți spun
Când inima mea și inima ta bat
În albastrul visării.

Ce poate fi mai dulce decât somnul fluviilor
Când soarele a sărutat pământul
Atunci orice fluviu nu uită să cânte
Dunărea albastră, Dunărea de dor.

Când mă îndepartez de albastrul meu tropical
Albastrul care s-a scaldat în foc și-n pulbere
Trăiesc în albastrul zării pașnice
În depărtări albastre eminescene.

PE MARGINEA MĂRII

Aici te poti uita la ultima fasie a pamantului
Tot acolo incep picoarele cerului
E frumoasa marginea marii ?
Crede – ma, cerul e rotunjit...

Ca un copac, aco;o e marginea copacului
Dar pe creștetul tau iti apare
Puncyl cel mai inalta al cerului >

Dar pe marginea marii stii ce caut ?
O syrena bronzata pe plaja
Si de razele marii si de razele iubirii
Vreau sa fiu cu ea in basm.

Si pe marginea marii as vrea sa caut
Care-i valul geniului
Care-i locul unde a dorit
Eminescu sa-l lasati sa moara !

TABLETA LUCON

ȚINUTUL SFÂNT AL MĂNĂSTIRILOR VÂLCENE - SCHITUL IEZER

Constantin LUPEANU

După Sfintele Paști, am mers în vizită de reculegere la Schitul lezeru azi lezer, mănăstirea românilor situată printre lăcașurile de cult cele mai afundate în munte și păduri. Noi am purces din Curtea de Argeș. Județul Vâlcea ne-a salutat cu măreția topografică și a vegetației, iar odată desprinși de satul Cheia am simțit în aer Dumnezeirea desăvârșită prin alegerea acestui loc de schivnicie de la începutul trăirii creștinismului în țara noastră, apoi prin dăruirea credinței de către Cuviosul Antonie, iar astăzi cu rugăciunea ca o permanentă evlavioasă a maicii starețe Antonia Bogdan și a celor 26 de călugărițe.

Istoria consemnează câteva etape esențiale în conturarea destinului Schitului Iezer. Creștinismul este prezent pe pământul românesc începând din anul 46, odată cu venirea Sf. Andrei în Dobrogea, unde a hirotonit preoți și a numit episcopi. Au existat suferințe precum, Sf. mucenic Lup, din neamul nostru, născut peste Dunăre de Zimnicea și martirizat la 23 August 304. Pustnicii creștini ortodoxi, călugării nevăzuți alegeau locuri pline de har duhovnicesc, încărcate energetic, greu de ajuns, în lungul și-n latul Carpaților. În felul acesta a fost fondat și Schitul Iezeru, la început mult mai sus în munte decât astăzi, refăcut în secolele XV și XVI. Împrejurimile sale sunt desprinse parcă din basme, la poalele Muntelui Cheia, către malul stâng al Râului Cheia.

(Continuare în pag. 7)

NICOLAE DRĂGHICI ȘI „INTRODUCERE ÎN LIRICA NEOMODERNISTĂ”

Motto: „La început/ A fost cuvântul./ Totodată, el era/ Și purtătorul său de cuvânt” (Marin Sorescu)

Mihai MUSTĂȚEA

Poezia românească are o istorie cu puțin peste 300 de ani (de la rudimentele poetice ale lui Dosoftei sau Miron Costin și până la contemporanii de mai ieri Nichita Stănescu ori Marin Sorescu). Alchimia actului creator, a „facerii poeziei” au încercat s-o explice mai întâi poeții, ca unii direct implicați în asumarea riscurilor transformării ei structurale, prin opera proprie, dar și prin meditația lor asupra rostului poeziei, încorporată în texte, unele devenite clasice (în ordine cronologică: Dosoftei, Ion Heliade Rădulescu, Cezar Bolliac, Eminescu, Al. Macedonski, Ștefan Petică, Tudor Arghezi, George Bacovia, Lucian Blaga, Ion Barbu, Alexandru Philippide, Ion Pillat, Mihai Beniuc, Radu Stanca, Geo Dumitrescu, Ștefan Aug. Doinaș, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru, Ana Blandiana și alții). Au urmat criticii și esteticienii, ca o dovadă constantă a existenței preocupărilor pentru studiul poeziei (Timotei Cipariu, Radu Ionescu, Titu Maiorescu, Mihail Dragomirescu, Ovidiu Densusianu, Nicolae Iorga, Eugen Lovinescu, Liviu Rusu, Tudor Vianu, George Călinescu, Șerban Cioculescu, Dimitrie Caracostea, Vladimir Streinu, Ion Biberi, Eugen Simion, Nicolae Manolescu, Matei Călinescu, Marin Mincu, Eugen Negrici, Gheorghe Crăciun și enumerarea poate continua).

Am făcut acest inventar, cu destule omisiuni, pentru a sublinia aportul național, original, în studiul poeziei și elaborării de poetici românești; astfel nu mai pare surprinzătoare recunoașterea europeană a unor poeticieni români: Mihail Dragomirescu, Liviu Rusu, D.Caracostea, Tudor Vianu și G.Călinescu, Matei Călinescu și Virgil Nemoianu.

Se înscrie în această selectă companie și un profesor de limba și literatura română, doctor în filologie, cu un volum dedicat poeziei române după anii ‘60- Nicolae Drăghici.

Cu „Introducere”-a..., Nicolae Drăghici realizează tripticul studiilor dedicate genurilor clasice literare, după taxonomia poeticilor clasice, de la acel „primus inter pares,” pre nume Aristotel. În ordinea publicării, acestea sunt: teatru- „Tragicul la Caragiale” (2009); proză- „A.E.Baconsky-povestitor” (2016) și poezie- „Introducere în lirica neomodernistă”. Un fragment din acest studiu a fost publicat în revista Viața Românească, nr.10, octombrie 2017. Vom scrie câteva rânduri despre această „Introducere...” În „Precizare”, autorul ne avertizează că o bibliografie de cercetare a poeziei moderne, indiferent cât de actualizată și amplă ar fi, trebuie să pornească de la „grile” clasificate, precum: „Poezia” (Benedetto Croce); „Structura liricii moderne” (Hugo Friedrich); „Poeticul” (Mikel Dufrenne); „Conceptul modern de poezie” (Matei Călinescu); „Despre Poezie” (Nicolae Manolescu); „Limbe moderne în poezia românească de azi” (Dumitru Micu); și „Sistematica poeziei” (Eugen Negrici), considerate drept indicatori canonici ai modernității. O interogare atentă a acestor lucrări demonstrează că scrierile românești se subordonează primelor trei, devenite

clasice. Nicolae Drăghici mai citește pe G.Genette, R.Bartes și citează din St.Mallarmé, P. Valéry. Opresc această enumerare, deși ea nu se termină. Toate numele mari ale poeticii moderne au fost consultate, cu folos neîndoelnic, și vehicularea lor nu este un act gratuit sau paradă a erudiției. Despărțirea teoriei despre poezie de poetică a efectuat-o Ernst Robert Curtius, în „Literatura europeană și Evul Mediu latin,” deși știa prea bine că, de fapt, teoria poeziei și poetica se suprapun adeseori, dar credea, în același timp, că distincția va duce la propășirea cunoașterii.

Ar fi operantă o discuție succintă asupra distincției dintre poetică și teoria despre poezie. Și într-o accepție mai veche, noțiunea de poetică avea în vedere prozodia (gramatica poeziei-cum o numeau cei vechi) și clasificarea speciilor, uneori, era echivalentă cu însăși arta poeziei (ars poetica, art poétique). Apoi termenul prin extensiune, și-a diluat sfera: poetica este o știință al cărei obiect este limbajul literar, studiul diverselor structuri și genuri literare, dar principalul țel este audierea conștiinței poetice și a formelor ei. Astăzi se propun sensuri și mai lax: poetica -teorie internă a literaturii, deosebită de poetică-proces de constituire a operei.

Pe urmele înaintașilor, autorul caută un răspuns la: Ce este poezia? Este mai simplu să facem deosebirea dintre poezie și non-poezie, decât pe aceea dintre poetic și „poetic”; dificultatea principală nu constă în a spune ce este poezia în raport cu ce nu este poezia, ci în a sesiza granița, uneori foarte subțire, care desparte „poezia” (cu ghilimele) de poezie (fără ghilimele). De câte feluri este Poezia? Care sunt trăsăturile definitorii ale limbajului poetic? Care sunt funcțiile acestui limbaj? Are Poezia o esență? Este Poezia în întregul ei doar o suită de forme istorice? Ce se întâmplă cu Poezia în epoca modernă? Și-a pierdut specificul? Posedă ea un limbaj privilegiat, imposibil de confundat cu alte limbe? Putem vorbi de o poezie tradițională și despre o poezie modernă ca două tipuri de poezie complet diferite? Care este raportul dintre limbajul poeziei și limbajul prozei? Pe parcursul cercetării sale, Nicolae Drăghici va răspunde, pe rând, la toate aceste întrebări, în prima parte a studiului. Pentru autorul cărții, cititorul, cu o minimă instrucție, recunoaște o bucată poetică, întemeiat pe mult-puțina lui experiență de lectură. În schimb, poeticienii preferă să nu dea crezare evidențelor și încearcă să smulgă poeziei secretul ei la nivelul cel mai intim: acela al limbajului. Amintim că G.Călinescu în „Principii de estetică” (citez din ediția EPL, Buc.,1968, pg.155) ne avertizase: „Lucrurile în poezie putem să ne hazardăm a le cataloga. Ce e poezia însăși, e o problemă care depășește mijloacele noastre.” Însă poeticienii se întreabă ce este limbajul poetic și în ce relație stă el cu limbajul în general. Dificultatea de-aici începe, noțiunea de limbaj poetic este echivocă, privește cu un ochi spre do-

meniul limbii, al expresivității comune și al stilului individual, iar cu altul spre domeniul poeziei, al convențiilor literare și al scrierii artiștilor. Din această dublă privire se naște confuzia dintre limbajul poetic și poezie, dintre stilistic și poetic. Această confuzie s-a născut odată cu abordarea lingvistică a poeziei. După acest preambul teoretic, autorul conchide: „Este incontestabil că poetul nu tratează limbajul asemenea prozatorului, ci face din el o materie și nu un instrument.” (p.21)

După încercarea de a defini limbajul poetic, autorul stabilește trăsăturile definitorii ale liricii europene din ultima sută de ani și cu care poezia noastră s-a sincronizat, după înlăturarea dogmatismului din anii ‘50, redobândindu-și propria identitate. Fenomenul nu s-a născut ușor: „Lirica europeană din secolul al XX-lea nu oferă un acces comod. Vorbește în enigme și obscurități”. (Hugo Friedrich). Poemul modern evită familiaritatea comunicativă a liricii de până la el. Toate aceste transformări definitorii ale liricii europene din secolul al 20-lea se vor regăsi în poezia românească a anilor ‘60-’70, poezie a cărei panoramă

o oferă capitolul următor. Este un „vol d’oiseau” asupra poeziei autohtone de azi cu evoluția de la Labiș, spărgătorul de gheață al dogmatismului anilor ‘50: „Este prima conștiință de posedat a literaturii române actuale”. (Petru Poantă-„Modalități lirice contemporane”). Dar generația tânără se va despărți spectaculos de Labiș, redescoperind resursele tradiției lirice interbelice. Ultimul capitol al studiului : „Cinci poeți inovatori”, după excursul teoretic și această panoramă a liricii române moderne, grupează patru poeți ce s-au afirmat și format în climatul spiritual în deceniul respectiv: Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Ioan Alexandru și Mircea Dinescu-și tot aici pe unul dintre premergători-Ștefan Aug.Doinaș.

Ștefan Aug.Doinaș și obiectivarea lirismului deschide cvintetul poetic. Poezia e pentru Doinaș o combinație de „semne” menite să cuprindă „în forma lor eternul chip al lucrurilor lumii trecătoare.” (Gheorghe Grigurcu-„Poeți români de azi”). Pentru Nicolae Drăghici: „Poezia lui Doinaș este mai puțin fructul unei experiențe, cât rezultatul unui exercițiu. Exercițiu, mai întâi, în domeniul limbajului, exercițiu, apoi, de disciplinare a spiritului și de depășire a simțurilor.” (pg.72).

Al doilea poet sub lupa autorului este „Nichita Stănescu-frenezia invenției”. Privită istoric în context strict național, poezia lui Nichita Stănescu apare ca directă negație a poeticii canonice din deceniul în care autorul „Primelor iubirii” a debutat, și nu doar a aceleia. Ca negație a oricărei poetici normative. Poetul-cum s-a spus- „se lasă vorbit de limbaj”. Originalitatea autorului celor „11elegii” constă în faptul de a fi exprimat drama eternă a omului într-un limbaj specific secolului. (Continuare în pag. 8)

ȚINUTUL SFÂNT AL MĂNĂSTIRILOR VÂLCENE - SCHITUL IEZER

(Urmare din pag. 6)

Dacă pe timpul lui Neagoe Basarab, de exemplu, era mănăstire de călugări cu hranul Schimbarea la față a Domnului, la mijlocul Secolului XVI, Doamna Chiajna i-a schimbat hramul care s-a menținut până astăzi, și anume: Intrarea în Biserică a Maicii Domnului.

Schitul Iezeru a fost vizitat de Al. Odobescu și de pictorul elvețian Henric Trenk, ale cărui desene în creion, tuș, acuarele sunt neîndoelnic, după Ion Frunzetti, documente autentice. Alexandru Odobescu prezintă o legendă. Conform acesteia, Mihai Viteazul și-a ascuns la Schitul Iezeru visteria înainte de a trece cu armata în Transilvania. Cei care i-au adus moartea au aflat această taină, au împresurat schitul, i-au ucis pe cei 300 de călugări și credincioși prezenți și au furat tezaurul țării românești. Există multe asemenea istorii, cu siguranță reale. Grozăviile porneau din lăcomia de aur, dar conțineau în ele și prigoana asupra ortodoxismului.

După uciderea domnitorului Mihai Viteazul printr-un act de trădare, pe 9 August 1601, și distrugerea satanică a schitului de către adevărați păgâni, acesta și-a încetat existența vreme de un veac. Dumnezeu l-a ales pe cel care avea să fie numit cuviosul Antonie. El fusese călugărit la mănăstirea Sărăcinești. S-a mutat la Iezer, iar schitul a prins din nou viață. El a donat schitului toate bunurile sale. S-a refăcut biserica, s-au zidit chiliile, care se păstrează până astăzi. Timp de trei ani, pe baza unui vis ceresc, cuviosul Antonie a săpat în stâncă singur, sânguinos, cu dalta și ciocanul, paraclisul și chilia. În ultimii săi ani de viață,

între 1693 și 1705, a trăit retras în rugăciune în chilia din piatră. Mormântul tot singur și l-a săpat, iar aceste trei sanctuare sunt la numai zece minute de mers pe o cărare de munte, pornind din incinta mănăstirii. Este prăznuit pe 23 noiembrie. Un gând pios pentru cuviosul Antonie de la Iezer.

În anul 1946, schitul milenar a devenit obște de maici, care în anul 1998 și-au ridicat o biserică nouă. Să reținem că, între anii 1909-1912, Iosif Lascu Protosinghelul a zugrăvit altarul, clopotnița, unde a așezat două clopote, a reparat chiliile. Pictura în frescă a bisericii vechi fusese lucrată de Ieromonahul Nicolae, la 1714. Pictura a fost restaurată între anii 1865-1870, de Ieromonahul Dositei din Cheia, iar la 1881, la inițiativa starețului Nicandru, a fost zugrăvit din nou pridvorul, o parte din Sfântul Altar și s-a scris pisană, pictor fiind Moise Zugravul. Ultima pisanie precizează că în 2003 și 2004 s-a restaurat pictura bisericii.

În prezent, cu o nouă biserică-paraclis și cu chilia în care a stat Cuviosul Antonie refăcută, Schitul Iezer dispune de o colecție de patrimoniu impresionantă, precum colecția de manuscrise și cărți religioase vechi, cele trei pisani, evident parte din tezaur. De o rară valoare sacră sunt moaștele Cuviosului Antonie, care săvârșesc minuni pentru cei care cred!

Am trecut pe rând pe la toate aceste locuri de pelerinaj, cu o rară încărcătură spirituală. Biserica veche era încuiată. O vizitasem în alte drumeții din cursul secolului XXI. Am adăstat în biserică, fiecare după voia și nevoia sa. Oamenii intrau și se rugau, scriau acatiste, se retrăgeau în smerenie. Așezați pe scaune, cu palmele deschise spre înalt, am simțit energia Cerului jucând în podul palmei și o lumină lăuntrică ne învăluia pe fiecare, ca în puține locuri.

Din Valea Brazilor, Aprilie 2026

XX ANI DE EXISTENȚĂ A REVISTEI POVESTEA VORBII 21

Domnule Președinte,/ al UZPR-ului

La cumpănirea anilor privim spre anul pandemic ce pleacă, încercăm să-i vedem cele bune și constatând cele rele (mai toate puse-n cărca Covidului!) le vrem repede uitate! *Uniunea* (UZPR), ce cu onoare o conduceți, are toate motivele să se bucure, că în ciuda celor neprielnice și-a dus cu profesionalism și mai multă vizibilitate misiunea asumată. Vă felicităm Domnule Președinte, Doru Dinu Glăvan pentru cele bune, și vă dorim multă sănătate și... La mulți ani!

Pentru anul care începe cu Ianuarie, luna cu două frunți, trebuie însă să luăm seamă la ceea ce nu ne-a funcționat, cum am fi dorit, să deslușim cauze și să găsim soluții pe baza cărora să luăm deciziile care se impun. Anul 2020, cu distanțări fizice și neplebiscitare nu ne-a permis să spunem ceea ce constatăm în „câmpul muncii” prin toate asociațiile unde ne facem treaba, decât prin cele făcute și plecate la cititor (privitor, ascultător/ în presa *on line* a revistelor, la tv, radio, youtube)!

Încerc, sper cu obiectivitate, echidistant, să fac o diagnoză a mediului publicisticii locale vâlceane, ce se revendică de la UZPR. O fac în deplină cunoștință de cauză, aflat în acest mediu cu atribuții administrative 16 ani- în calitatea de Consilier Județean (preș. Comisiei de cultură-învățământ/preș. Comisiei pentru ONG-uri și relații externe, membru în Comisia pentru Adunarea Regiunilor Europei etc.)! Apoi preocupat, ca persoană publică de întronaarea unui *spirit civic*, căruia îi voi fi dedicat 6 lucrări publicate. Nu insist asupra legitimității datului meu cu părerea/ CV-ul aflat la UZPR l-am asumat cu responsabilitate!- considerând o datorie de onoare epistola de față.

Presa vâlceană, acreditată UZPR are două facțiuni, polarizate în jurul a doi lideri cu Notorietate, care ar trebui evaluați prin faptele lor trecute și foarte recente (este necesar acest lucru într-un cât personalitatea șefului se impune grupului și întreaga activitate... „respiră” la vârf prin „adevărul” acestuia rostit amical, niciodată prin faptele care ar trebui să fie purtătorul de cuvânt!).

Ca arbitru, între două persoane cu notorietate, trebuie să vă mărturisesc cum i-am cunoscut și m-am apropiat cu prietenie de amândoi, asta pentru a vă convinge că nu din afecțiune pentru vreunul scriu aici aceste rânduri, ci pentru a releva niște fapte, care pot evidenția personalitatea omului, felul lui de-a fi, poate chemarea spre anumite activități.

Pe **Nicolae Dinescu**, l-am cunoscut după 1985, când inginer șef fiind al Amenajării „Lotru” constituisem asociația sportivă „Energia Mălaia” unde pentru echipa de fotbal devenisem antrenor. În baza construită (acum teren de fotbal sătesc cu nocturnă!) am avut onoarea să fiu arbitrat de arbitrii celebrii (Constantin, Crăciunescu) și evident, de Nicolae Dinescu! După anii 1993, în calitate de Director tehnic, al Amenajării Olt-Lotru, l-am ajutat pe directorul liceului cu profil sportiv, prietenul Nicolae Dinescu, să-și clarifice patrimonial situația terenului de fotbal „Electra”, din Rm. Vâlcea. Apoi pe când profesa la Univ. „Spiru Haret”/ filiala Vâlcea, participam la sesiunile de comunicări științifice ocazionate de universitate și întâlnirile cu prof. dr. - cum se recomanda!- erau de interes pentru mine, care în perioada 1994-2000, pregăteam un doctorat! Am fost alături de „fratele Nae”-el spunându-mi „fratele Mihai”, când se lupta să înființeze „cluburile olimpice” el fiind Președintele Filialei Județene a Academiei Olimpice (l-am însoțit pe Valea Lotrului, în Loviștea unde numele meu era cunoscut, apoi prin Oltenia de sub munte). Ca președinte al Comisiei de Cultură am reînnotat niște fire culturale rupte, încercând reșezarea unor activități pe noi coordonate (am înființat Societatea Culturală „Anton Pann”, cu revista Povestea Vorbei/ în 1999, eu fiind primul președinte și secretar general de redacție, ca impuls, credibilizat de funcția publică). Am pus bazele Forumului Cultural al Râmnicului, și Cercului de la Râmnic/ vezi Raport 2020 (cu observația că anual produceam un astfel de *raport* pentru a determina ONG-urile să se arate transparente). În agendele culturale publice l-am avut alături pe Nicolae Dinescu (păstrez o impresionantă arhivă foto cu noi împreună!). Colaborator al TV Vâlcea Unu, încă de la înființare (ca obligație asumată public) am fost foarte des colaborator la emisiunile moderate de Nicolae Dinescu, mai târziu, când a preluat emisiuni în grila de programe. Apoi, promotori fiind ai turismului pe Valea Lotrului, (vezi CTEM „Lotru”-Voineasa) și membri de onoare ai Veteran/montului, pe Nicolae Dinescu în calitate de reporter l-am avut la evenimente (cel mai recent fiind „Festivalul Muntelui”-Voineasa 2019, căruia i-am dedicat împreună și o emisiune Tv).

Dar oamenii se mai și schimbă, se mai plictisesc, vor mai mult și atunci când prietenul devine obstacol mai poate fi și trădat!

Nu judec omul care păcătuiește, dar mă îngrijorează că nu are puterea de a recunoaște greșeala atunci când timpul i-o arată. Te întrebi dacă nu este cumva vreo boală să încerci să-ți depășești competențele, așa... printr-un exces de voință! Trecuseră anii de la înființarea

Societății Culturale „Anton Pann” și editarea revistei proprii, când Nicolae Dinescu, s-a vrut președinte (fără vreo lucrare publicată în spate, spre credibilizare cum fuseseră anteriorii: Sbs., Costea Marinoiu, Ion Măldărescu). S-a măsluit *o adunare generală* (păstrăm documentele aceluia *puci istoric* – pe care nu le-am pus în mișcare considerând că timpul rezolvă repede nedreptatea/am avut dreptate că după un an, cu scandal, asociația l-a eliminat pe...„uzurpator”!). Am salvat atunci revista, care sub numele de *Povestea Vorbei 21* a supraviețuit la Intol Press (arhiva culturaarsmundi.ro este martoră). Presa locală (Viața Vâlcei) s-a dezlănțuit asupra mea, prin intermediari/ tocmai asupra „fratelui Mihai”. Nenumărate lucruri ajungeau la urechea mea, prin cei conrariați că...„Ce-o avea Domn Nae cu dumneavoastră?”. Acum a devenit extrem de insistent în dorința de-a mă face garant facțiunii sale! Va fi oare posibilă apropierea de un trădător dovedit, care nu a avut puterea scuzelor vreodată? Vorbeam de fapte! Să vedem ce au rămas din aceste lucruri *trainice* azi, dacă facem un bilanț: „Cluburile olimpice” înființate? Forme fără fond, pe hârtie, nefuncționale! „Spiru Haret”, în Vâlcea, o fabrică de diplome fără acoperire, care a sucombat! Ziarul „Viața Vâlcei” (pe care îl numea „ziarul meu”), a dispărut din peisaj, odată cu fondatorul Petre Tănăsoaica/ Televiziunea Vâlcea Unu... (și asta „Televiziunea Mea”) închisă/ Televiziunea Etalon (cea de refugiu după colapsul celeilalte) cu obloanele trase! Aflăm dintr-o carte editată la Craiova, că nici aventura cu presa turistică nu este cușeră! Oare?, ghinioanele astea să nu aibă drept cauzalitate și poziționarea nerealistă, superficială în spațio-temporalitatea momentului cu noi provocări?, cu noi abordări,? adaptându-ne ritmurile la noile ce-rințe? *Quo vadis UZPR - Dinescu*, cu atâtea isprăvi notabile? Puteam să stau alături de un om care mi-a înșelat așteptările și mi-a trădat prietenia, Domnule Președinte?

A doua facțiune s-a polarizat în jurul lui **Petre Simion Cichirdan**. Pe acesta l-am cunoscut printr-un demers profesional. Se punea problema, după 1990, să schimbăm turbinele „Pelton” ale Lotrului, prea bătrâne să mai reziste. Inginerul, proiectant de avioane pe la Craiova, ajuns inginer șef la întreprinderea etalon, de mecanică fină: HERVIL, aflând despre chestiune, m-a căutat într-un documentare să vadă dacă o reproiectare ar putea fi făcută pe plan local. Am aflat că are pasiuni: muzica, pictura, sculptura și că este publicist prolific. Ne-am apropiat și prin el l-am cunoscut pe inginerul și el pictor, sculptor, șahist: Aurel Constantin Zorlescu (acestuia îi vom fi editat în timp albumul „Zorlescu” și îi vom fi determinat donația publică făcută Bibliotecii Județene). l-am descoperit apoi calitatea de inventator, când pe șoselele în lucru ale României, circulația o dirijau semafoarele Cichirdan!). A venit apoi în asociația Anton Pann, impunându-se ca Vicepreședinte și coordonatorul „cenaclului artelor” căruia lunar îi edita un buletin. Apoi, după înființarea Forumului Cultural al Râmnicului, a devenit redactor șef al revistei Povestea vorbeii (din însărcinarea mea- 2006), director adj. al rev. Forum V (aveam responsabilitate asumată public, ca fondator în numele Consiliului Județean). Decizia s-a dovedit justă, că acesteia în timp i s-au adăugat: „Cultura Vâlceană” și „Forumul Vâlcean”. Știința atragerii în redacție a unor colaboratori cu expertiză în diverse domenii este ușor sesizabilă în arhiva teaurizată și permanent la dispoziție pe www.culturaarsmundi.ro. Tovarăși de drum, cu pasiuni comune, am colaborat la multe cărți pe care editura sa le-a pus în operă. Cenaclurile înființate la Horezu și Călimănești sunt funcționale. Înfrățirile inițiate de el între localitățile Olteniei de sub munte și cele din Bucovina (Cernăuți), ori Basarabia sunt vii. Monumentele de for public de la Ocnele Mari, Pietrari, Rep. Moldova sunt la vedere. Cărțile sale, cronici culturale ample asupra mediului cultural local, pot fi consultate. Brâncușologul din el, ucenic fiindu-i sculptorului Constantin Lucaci, este unul recunoscut în spațiul național. În cazul acestui OM, notorietatea este vădită de o personalitate autentică. Într-o poveste din înțelepciunea lui Ion Creangă se ivește o provocare, privind moralitatea: *pe care fată să o aleg*, Domnule Președinte? Pe a Babei?, care se agață de munca altora, ori pe a Moșului?, care face și îi observăm trăinicia celor făcute? Pentru mine, Domnule Președinte, întrebarea este doar retorică, alegerea am făcut-o demult și în cunoștință de cauză!

Ce ar fi de făcut? Să se unească, în timp, jumătățile! Dar la o prea mare întârziere există riscul ca fiecare să se arate prin număr și nu prin competențe publicistice, mai importante, și atunci calitatea lucrurilor să aibă de suferit! Se poate lăsa timpul să rezolve problema cu cele două în concurență, până una din ele va pierde duelul. Dar, în prealabil, ar trebui confirmate structurile cu voința uninominală angajată de persoană, și nu prin declarațiile liderului - ca o fată a babei! Aflu cu surprindere ca aparțin, simultan ambelor facțiuni, deși de peste 15 ani am publicat constant la...Intol Press (puteam face altfel, când eu îi încredinșasem cu ani în urmă salvarea rev. Povestea Vorbei?

Domnule Președinte! primiți în încheiere, adăugată preocupării noastre pentru mai binele posibil, asigurarea că vă prețuim și vă suntem alături în cauza pe care ne-am asumat-o.

Mihai SPORIȘ

Decembrie 2020

NICOLAE DRĂGHICI ȘI „INTRODUCERE-A ÎN LIRICA NEOMODERNĂ” (Urmare din pag. 7)

Nota caracteristică a lui Marin Sorescu este poetizarea poeticului. Cu Marin Sorescu, topiți în vocea lui, intrară sau reveniră în teritoriul liric românesc toți romanticii moderni deromantizați, toți comedianții sublimi ai poeziei universale din ultimii peste o sută de ani: de la meșteri ai persiflării și ai ghidușiei lirice, frecvențați cândva de Minulescu, de Adrian Maniu și de la virtuozii ai umorului grotesc și absurd la reprezentanții ai ludicului. Prin Marin Sorescu, poezia românească și-a reînșușit propria modalitate burlescă, dându-i o versiune inedită. În disprețul tuturor normelor amestecă genurile și speciile, codurile stilistice. Prin dimensiunea ludică a creației sale, Marin Sorescu este un demn continuator al lui Geo Dumitrescu, în timp ce prin asumarea

versului liber, poetul pare a fi un descendent al lui Lucian Blaga.

Următorul din chintă este Ioan Alexandru și lirismul imnic. Pe toată întinderea ei, poezia lui este o tipică expresie a spiritului rural. Autorul „Imnelor Transilvaniei” este, poate, „ultimul poet al satului”; iar Mircea Dinescu este un spirit neoromantic. „Prin ce spune și mai ales cum spune, Mircea Dinescu se distinge de toți ceilalți poeți ai noștri de astăzi, de umorul și ambiguitățile lui Marin Sorescu, de lirica subtilă a Anei Blandiana, de poemele apocaliptice ale Ilenei Mălăncioiu, ca și de poezia intelectuală și ironic-inter textuală a celor mai tineri poeți, precum Mircea Cărtărescu și alți optzeciști”.

Cartea e un studiu în căutarea unui adevăr literar și nu un gest de frondă în fața unui canon literar. Faptul că Nicolae Drăghici este un critic echilibrat, un conservator, în sensul bun, se datorează formației sale didactice. Există o armonie între atitudinea-Drăghici și critica-Drăghici. Prima este animată de un discurs vioi, convingător; cea de-a doua urmează o analiză ordonată, cu accente didactice, uneori impresionistă. Adevăratul Nicolae Drăghici este cel din această osmoză. Una peste alta, cartea este o imagine vie a liricii române moderne și neomoderne, iar poeziile aleși pentru demonstrație sunt prezentați cu acea tensiune care face cu puțință actul expresiei literare, în care se regăsește precum într-un cadru lăuntric fertil, care își dă și ne dă senzația de viață.

ACEL BLESTEMAT ȚURȚUGAN

Constantin MĂNESCU-HUREZI

Știm cu toții că veșnicia s-a născut la sat. Această metaforă poetică a fost formulată de filosoful român Lucian Blaga în discursul său de recepție la Academia Română din 5 iunie 1937, metaforă pe care o dezvolta și o argumenta cu ideea că satul românesc este „singura prezență vie încă, deși nemuritoare, nemuritoare deși așa de terestră, este unanimul nostru înaintaș fără de nume”. Pentru fiecare dintre noi, satul natal este locul unde ne căutăm rădăcinile, adânc înfipte în pământul în care își dorm somnul de veci moșii și strămoșii noștri. Aceștia devin, încet, încet, „Oameni cari au fost”, dintre care unii au fost evocați într-o carte cu același nume, scrisă de marele savant Nicolae Iorga, în perioada 1934-1936, în care autorul face, de fapt, o cronică a societății românești.

O cronică a unei societăți în miniatură, și anume a sătucului Piscu Pietrei din comuna Budești, județul Vâlcea, o constituie și cartea „Acel blestemat Țurțugan”, scrisă de Mircea Vladu, „colonelul cu o viață de poveste”, carte care se află la ediția a doua revizuită și completată. Vocația de scriitor de proză memorialistică a profesorului universitar de la Academia Forțelor Terestre „Nicolae Bălcescu” din Sibiu se reflectă în cele cincisprezece lucrări elaborate până la ora actuală, la care se adaugă și zeci de cărți de specialitate militară și manuale care reflectă experiența sa vastă în sistemul de învățământ militar.

Povestitorul, cu numele de Niță, feciorul lui Bretonel a lui Handrabulea, personaj asemănător cu Nică al lui Ștefan a Petrei Ciubotariu din Humulești, autorul *Amintirilor din copilărie*, ne introduce, prin această carte, în universul fascinant al satului din perioada comunistă, cu cele bune și cu cele rele, cu necazurile și cu bucuriile locuitorilor săi, care alcătuiau în acele vremi o familie totuși unită. Sătucul Piscu Pietrei se chemase în scripte, până în anul 1958, Episcopia, deoarece teritoriul său a constituit moșie a Episcopiei Râmnicului, locuitorii lui însă botezându-l și spunându-i cu mândrie, Piscupia. Autorul ne relatează faptul că intrarea în Piscupie se realizează printr-un drum cu panta mare suprapusă pe aproximativ două sute de metri, ceea ce crează dificultăți la urcare pe timp de îngheț și căderi masive de zăpadă, atât oamenilor, cât și atelajelor sau mașinilor. Această porțiune de drum a fost denumită de piscupieni *Țurțugan* și de multe ori găsești câte un om mai în vârstă angajat în urcarea lui, făcând scurte halte pentru a-și trage sufletul și blestemându-l cu voce tare, dar sugrumată de efortul fizic: „Bată-te Dumnezeu de Țurțugan, pentru că mi-ai luat picioarele, așa de mult am obosit urcându-te!”. De aici titlul cărții: „Acel blestemat Țurțugan”. Autorul ne spune că la ora actuală sunt bătrâni ai satului care evită să mai străbată cu piciorul Țurțuganul, de teamă să nu-și afle obștescul sfârșit din cauza efortului fizic depus la urcare.

Ideea care străbate ca un fir roșu această carte este aceea că Niță al lui Bretonel a lui Handrabulea și-a iubit satul natal și oamenii lui cu patimă, el nu a uitat niciodată că rădăcinile lui și-au tras seva din meleagurile piscupiene. Sunt interesante portretele unor persoane, idilele dintre băieți și fete, precum și destinele acestora, până la plecarea lor la ceruri. Dorul autorului după locurile natale se regăsește și în sufletele personajelor prezente în carte, care și-au iubit locurile natale și care și-au ascultat chemarea pământului când au simțit că se apropie obștescul sfârșit, părăsind cu seninătate această viață.

Atunci când face portretul fizic și moral al rudelor și prietenilor săi din sătucul Piscu Pietrei, autorul surprinde, printr-o fină analiză, stările sufletești ale protagoniștilor săi, cu conflictele dintre ei, și în final cu soluționarea lor, într-un fel sau altul. Se conturează, printre rânduri, valorile perene ale satului românesc. O primă virtute a țăranului român, care a stat la baza formării poporului român, o reprezintă statornicia geografică în spațiul care i-a fost dat de sus să trăiască și să se dezvolte în el. Lucian Blaga, în *Elogiul satului românesc*, ne spune: „Satul, situat în inima unei lumi, își e oarecum sieși suficient. El n-are nevoie de alt-ceva decât de pământul și de sufletul său și de un pic de ajutor de sus, pentru a-și suporta cu răbdare destinul. Oamenii din Piscu Pietrei nu s-au plâns niciodată de greutatea vieții, au trăit în cinste și în demnitate, au transmis aceleași valori copiilor lor. Educația celor șapte ani de-acasă era cuprinsă în aceste două principii: să ai frică de Dumnezeu și rușine de oameni.

Între țăran și pământ este o legătură indestructibilă, reflectată în cuvântul latinesc „homo, hominis” (om), care arată că omul este compus din *humus* (humă, pământ) și *anima* (suflet rațional), adică este o sinteză tainică între materie și spirit, între „țărână” și „suflet viu”. Locuitorii din Piscu Pietrei cunosc acest lucru, pentru că strămoșii lor au dat numele de *Humosu* dealului care urcă din centrul comunei Budești în satul Brândușari. Ei au acceptat și condițiile grele impuse de regimul comunist, când satul a fost colectivizat, comuniștii bolșevici confiscând pământurile și atelajele de la oameni. Bărbații lucrau la Fabrica de Mobilă 6 Martie din Râmnicu Vâlcea, la IF Brezoi, unde munceau de luni dimineată până

sâmbătă seara, unii lucrau în construcții, alții la Uzina de Sodă Govora. Pe Oniță, care lucra la CAP, l-au ucis condițiile de muncă deosebit de grele din grajdurile cu animale, unde mirosul de urină era pe primul loc printre factorii distructivi.

La rândul lor, femeile din Piscu Pietrei duceau o viață grea. Ele dădeau naștere la câte patru sau cinci copii, dar în același timp munceau la CAP, la Fabrica de marmeladă și la Fabrica de sucuri de la Râureni, la plantație sau la pădure. Vara, culegeau fructe de pădure, se ocupau cu treburile gospodărești, cultivau legume în grădină pentru a-și asigura hrana de fiecare zi. De la un fiu al satului, născut în satul Piscu Pietrei, dar stabilit ulterior în Vlădești, am aflat că în perioada comunismului femeile lucrau pe doi lei pe zi la colectiv, la săpă, la pomi, la vite. Când veneau seara de la muncă, erau controlate de paznici și milițieni și, dacă aveau o drugă sau două de porumb în traistă, aceștia numărau boabele de la drugi, și câte boabe de porumb erau, atâtea zile primeau pedeapsă să muncească gratuit în folosul comunității. Dacă unele femei aduceau un braț de iarbă la vite, miliția le făcea dosar penal pentru furt din avutul obștesc și erau pedepsite în instanțele penale cu trei luni de închisoare la Colibași. Este cazul femeii cu numele de Lăutaru Maria din Piscu Pietrei.

Cea mai importantă valoare spirituală transmisă de satul românesc o reprezintă *credința în Dumnezeu*. În tot ce face, țăranul cere ajutorul lui Dumnezeu, biserica satului și cimitirul se află în centrul comunității și amândouă răspund nevoilor interioare ale țăranului prin liturghia duminicală, prin actele religioase care privesc viața omului în deosebitele sale vârste și situații specifice, de la naștere până la moarte, precum și soarta sufletului când trece în „lumea ailaltă”. Ca de altfel în toate localitățile țării, în regimul ateist comunist, și locuitorii comunei Budești și ai satului Piscu Pietrei au dus o viață foarte grea și din punct de vedere spiritual. Bătrânii povestesc că era un primar al comunei Budești, numit Idu Nicolae, zis Bâlbâitul, care ținea calea la femei și la bătrâni duminica, atunci când mergeau la biserică la Budești. Drumul spre biserică trecea pe lângă primărie. Bâlbâitul le ținea calea și le spunea: „În loc să vă duceți în luncă la săpat de porumbi, voi vă duceți la popa să-l ascultați cum cântă!”

Radiografia societății din sătucul Piscu Pietrei cuprinde și secvențe triste. Cu durere în suflet, autorul constată că mulți au trecut în lumea dreptilor, chiar fiind tineri, răpuși de pa-timi, de vicii, fiind frecvente cazurile de consum exagerat de alcool, atât la bărbați, cât și la femei. Unul era „prieten cu paharul cu țârie”, pe Florea Slăbănogul, „țigările l-au terminat. N-a putut să scape de tutun ca de râie”. Tutunul și rachiul consumate în cantități mari, de multe ori pe nemâncate, i-au distrus pe mulți oameni. De remarcat faptul că toți locuitorii satului care au conceput copii la beție, aceștia s-au născut cu handicap sever. Pentru fabricarea țuicii, oamenii dețineau ilegal căldări de aramă, la care adăugau un capac și o țeavă, cu care făceau băuturi. Miliția făcea controale inopinate (prin surprindere) în curțile acestora și confiscau aceste căzănele de aramă, dar pe acestea nu le predau mai departe la Prefectură, la conducerea județului sau a miliției. Primarul comunei era în legătură cu milițienii și împreună făceau afaceri cu aceste căzănele (le vindeau sau topeau arama și o luau ei).

Despre valorile satului se poate vorbi la nesfârșit, pentru că ele sunt valori eterne. Universul locurilor natale rămâne veșnic întipărit în memoria unui om, pentru că el acolo a deschis ochii și a văzut lumea. Frumusețile copilăriei sunt unice și irepetabile. Uneori, în satul Piscupia, chiar și părinții se coborau la mintea copiilor și participau la distracțiile lor, pentru a le face viața fericită, așa cum a făcut Surda lui Gicache frizerul, care a continuat să creadă că cea mai frumoasă parte a vieții o constituie copilăria și s-a străduit până a închis ochii să-i învețe pe copiii ei să-și trăiască intens copilăria, așa cum mărturisește autorul în capitolul al doilea.

Cartea este presărată cu cuvinte și expresii din limbajul popular, cum ar fi: boțogaș, care face boțăgării; copil zălud, care făcea trăznăi, năzbâții, șotii; brânză bună în burduf de câine; „într-o după amiază, se lăsase ger de crăpau ouăle corbului”; a umbla toată ziua teleleică, o țără (puțin), olearcă (de la holeră, rachiul de proastă calitate, țuică), „m-a dat de potcă” (m-a băgat în belea, în bucluc), glamnică (șervet răsucit în formă de colac, pe care îl pun femeile pe creștet, când cară pe cap greutatea), și multe altele. De asemenea, sunt demne de menționat poreclele care scoteau în evidență trăsăturile fizice sau psihice ale locuitorilor din sat (Arțăgoasa, Slăbănogul, Bombănici, Surda, Bărzăune și multe altele). Toate acestea sunt pline de farmec și devin atractive.

Lecturând această carte, am fost pătruns până în adâncul ființei mele de un mesaj sublim, transmis de autor, care m-a făcut să înțeleg că omul este călător pe acest pământ, apare într-un loc geografic anumit și într-un moment rânduit de sus, este chemat din neființă la existență, primește o misiune în viața terestră și este chemat să se întoarcă înapoi Acasă, în Ceruri. Ce trebuie să rămână în urma noastră? Un nume bun, o amintire plăcută în posteritate, un suflet ales, împăcat cu Dumnezeu, cu semenii și cu propria conștiință. Depinde de fiecare dintre noi intensitatea cu care trăim clipa și dacă înmulțim sau nu darurile primite de la Cel de Sus. Omul este doar un administrator temporar al acestor daruri și trebuie să părăsească această arenă de luptă cu conștiința datoriei împlinite. Pentru astfel de oameni, moartea fizică nu mai produce panică și groază, ci reprezintă nașterea lor în veșnicie.

EDIFICII CULTURAL - ISTORICE ROMÂNEȘTI CASTELUL KAROLY DIN CAREI

Emil MANZUR

Construit la sfârșitul secolului al XV-lea, castelul era o clădire solidă dotată cu elemente de fortificație. Din cauza pericolului turcesc castelul și-a întărit fortificațiile construindu-se patru bastioane de colț. Între secolele XVII și XVIII cetatea a constituit locul de desfășurare al unor întâlniri diplomatice importante. În 1792 elementele de fortificație și bastioanele sunt demolate. Astfel cetatea este transformată într-un castel baroc realizat după planurile arhitectului Jozef Bitthouser.Fiind

acoperită cu șindrilă, clădirea era sub forma unui patrulat cu două etaje, având 20 de camere la parter și 21 de camere la etaj. O nouă transformare a castelului are loc între anii 1894-1896 când sub îndrumarea arhitectului Arthur Meinig este transformat într-un edificiu în stil eclectic, având aspectul unui castel cavaleresc medieval. Interiorul castelului era dominat de holul de primire pavat cu mozaic și dotat cu șeminee uriașe. Tot la parter se afla o sală de mese, capela familiei, încăperi ocupate de personalul administrativ și spații de depozitare. La etaj erau apartamentele familiei Karoly și cele destinate oaspeților. În perioada interbelică castelul este transformat în sanatoriu, iar

în perioada Războiului al II-lea Mondial, cu acordul familiei Karoly, în castel a funcționat o școală militară, iar în 1944 un spital militar. În perioada comunistă acesta a găzduit instituții culturale de interes public: muzeu, casă de cultură și bibliotecă. Azi, clădirea găzduiește o expoziție de istorie locală.

Maricela BUICESCU

9 Mai 1877- „Proclamarea Independenței de Stat a României”

În ziua de 9 Mai 1877, Guvernul României a abilitat pe Ministrul său de externe, Mihail Kogălniceanu, să meargă în Camera Deputaților cu următoarea Declarație: “-Suntem independenți, suntem națiune de sine stătătoare! Suntem dezlegați de legăturile noastre cu Înalta Poartă. Guvernul va face tot ce va fi în putință ca starea noastră de Stat Independent și de sine stătător, să fie recunoscută în Europa.”!

Pe străzile Capitalei României, a izbucnit o procesiune spontană cu calești, trăsurile și torțe aprinse; mulți oameni își manifestau marea bucurie pe care o doriseră și moșii și strămoșii lor!

A doua zi, la 10 Mai, cele două Camere reunite (a Deputaților și Senatul), deci Parlamentul României, a Proclamat și votat Independența României, iar Domnitorul Carol I, a promulgat-o, fiind imediat publicată în Monitorul Oficial. Această Proclamație, nu s-a produs instantaneu, emoțional, nici întâmplător, ci a fost rolul dorințelor și strădaniilor acumulate în veacuri, de a scăpa de jugul turcesc.

Independența proclamată “de jure”, trebuia transpusă și în “de facto”, prin bătălii pe câmpurile de luptă, împotriva armatelor otomane.

Urmare a înțelegerii dintre Domnitorul Carol I, Țarul Alexandru II și Marele Duce Nicolae, Carol I a preluat Comanda Trupelor Aliate Ruso-Române de la Plevna. Între 1877-1878, Armatele Aliate Ruso-Române, au ajuns la Constantinopole, forțând Imperiul Otoman să ceară armistițiu. Iată cum, încă o dată în Istoria Țării noastre, Oștirea română a dat dovadă de mult eroism, unii trecând în Veșnicie acolo, alții venind la vetrele lor, invalizi...Însă Istoria, a reținut: Victoria!

Desigur că victoria obținută pe câmpurile de luptă, trebuia recunoscută și de Puterile Europene, ceea ce s-a și realizat prin Tratatul de la San Stefano (19.02.1878.), întărit de Congresul de la Berlin (vara anului 1878), prin care România, a fost recunoscută ca Stat Independent! România își cucerise Independența cu arma și era printre cele 20 de Țări de pe harta Europei, cu acest Statut!

9 Mai 1945 - „Ziua Victoriei Coaliției Națiunilor Unite în cel de-al Doilea Război Mondial”

Ziua de 9 Mai, marchează și Ziua Victoriei în Europa, când Aliții din Cel de-al Doilea Război Mondial, au obținut Victoria împotriva Germaniei Naziste, făcând să înceteze cea mai mare Conflagrație din Istoria Continentului European, dar și cu conexiuni și implicații pe alte Coninente: Asia, Africa, America de Nord.

Anul acesta (2021), se împlinesc 76 de ani de la sfârșitul Celui de-al Doilea Război Mondial. Nu vreau să fiu acuzată ce exces de patriotism, dar adevărul trebuie spus/scriș, răspicat: prin Actul de la 23 August 1944, la care au participat toate forțele politice de atunci din România, sub coordonarea Majestății Sale, Mihai I, Regele României, s-a scurtat Războiul ce cel puțin 6 luni de zile. Acest aspect l-au recunoscut toate Țările Aliate, mai puțin URSS, care n-a tratat România ca Țară aliată... Radio Londra a spus că: “România, a făcut un Act de mare curaj”!

Cu toate că Armata Română, a luptat cu tot eroismul, cu pierderi materiale și jertfe de vieți omenești nu doar pentru eliberarea Ardealului de Nord, ci și a Ungariei, Cehoslovaciei și Austriei, alții au fluturat “Steagul Victoriei” la Berlin...Documentele de Capitulare, au fost semnate între 7-9 Mai 1945., când Berlinul și Germania a fost împărțite în două părți, ca și Mapamondul... (“Războiul Rece...”).

Multe Țări Aliate, în frunte cu Anglia, au insistat ca România să beneficieze de Statutul de Țară co-beligerantă, dar URSS, s-a opus atât la Conferința cu Miniștrii de Externe de la Moscova (1945), cât și la Conferința de Pace de la Paris (1946), urmată în 1947 de “Tratatele de Pace de la Paris.” Atunci, România a ieșit ca Stat învins cu pierderea definitivă (?) a următoarelor teritorii: Basarabia, Bucovina și Cadrilaterul (sudul Dobrogei). A recuperat Transilvania de Nord. România a contribuit substanțial la Victoria Țărilor Aliate, dar i-au fost furate multe atunci și mulți ani după aceea...

9 Mai 1950 - Ziua Europei”

În anul 1950, animat de ideea pacifistă de a preveni crearea altui conflict continental “în bătrâna Europă”, Ministrul de Externe al Franței, Robert Schuman, a venit cu propunerea ca Industriile de armament, să fie supravegheate cu maximă atenție! Pornind de la acest demers, s-a născut o Autoritate comună care să aibe principalul rol de a urmări, controla și verifica producția de cărbune și oțel. Această realizare este etichetată ca piatra de temelie a UE din zilele noastre.

Iată ce spunea Robert Schuman: “Pacea Mondială, nu poate fi asigurată fără a face eforturi creatoare proporționale cu pericolele cu care este amenințată. Contribuția pe care o poate aduce civilizației o Europă organizată și activă, este indispensabilă pentru menținerea unor relații pașnice. (Deoarece) Nu am reușit să realizăm o Europă unită, ne-am confruntat cu Războiul...” Tot el ne-a lăsat următoarele cuvinte despre “Construirea Europei”: “Europa nu va fi construită dintr-o dată, sau ca urmare a unui plan unic, ci prin realizări concrete care să creeze în primul rând o solidaritate “de facto.”

Tot în 1950, Robert Schuman a lansat istorica Declarație prin care a oferit un Plan de colaborare economică între Franța și Germania, dar și pentru eradicarea animozităților de veacuri dintre cele două Țări. Chiar dacă peste 35 de ani, în 1985 la Milano, Consiliul European, a luat această Decizie. “Declarația Schuman”, a stat la fundamentarea marelui proces de construire a unei Europe Unite.

După o oarecare expectativă, alături de Franța și Germania, au aderat Italia și Benelux, iar la 18 Aprilie 1951, la Paris, a fost semnat Tratatul de Instituire pentru “Comunitatea Europeană a Cărbunelui și Oțelului” (“CECO”), din care făceau parte atunci: Franța, Germania, Italia, Luxemburg, Belgia și Olanda. Guvernele acestor Țări, au semnat la 25.03.1957, Tratatul de la Roma, care Instituia “Comunitatea Economică Europeană” (“CEE”).

Mai târziu, constatând avantajele economice, au intrat în acest Proiect de construire Europeană: Anglia, Irlanda și Danemarca (1973), Grecia (1981), Spania și Portugalia (1986), Finlanda, Suedia, Austria (1995), apoi la 1 Mai 2004, încă 10 Țări: Lituania, Letonia, Estonia, Malta, Cipru, Cehia și Slovacia, Polonia, Ungaria și Slovenia. În 2007, Bulgaria și ROMÂNIA! La mulți ani Uniunii Europene!

CONSTANTIN GEANTĂ

Tata în vis

și era tatăl meu lucrând
sub lumina care cădea dinspre amiază
încrustând semne tăcute în materia zilei
inimi și romburi
ca niște legi nescrise ale trecerii
iar anii treceau pe lângă el
stingheri și fără glas
și el zâmbea
ca și cum timpul nu ar fi fost decât o apă domoală
și iată
în mine a înkrustat iubirea
și chipul său rămâne
ca o legendă purtată de lumina amiezii

*

și era copilul purtat în spinare
pe drumul întoarcerii din lume
iar noaptea se deschidea înaintea lor
ca o mare liniștită
și mama și tata pășeau în tăcere
iar copilul adormea
cu fruntea sprijinită de umărul tatălui
visând un viitor fără nume
și astăzi încă pășesc
în acea noapte fără sfârșit
dar dimineața mă găsește singur
și chemarea mea nu mai are răspuns

*

și a rămas
un zâmbet în colțul inimii
o fotografie îngălbenită de vreme
și acel gol care nu are margini
și anii au trecut
ca o suflare peste ape
și tot ce a rămas
este o mireasmă abia atinsă
iar noaptea
când lumea tace
se ridică din adânc
fiorul amintirii

*

și întrebarea se ridică
ca un strigăt fără ecou
de ce s-au stins zilele acelea
în care zâmbetul lui era lege
și nopțile în care veghea
ca o lumină peste somnul copilăriei
și el este acum
în fiecare gând nerostit
în fiecare clipă care nu se mai întoarce
și departe
 trăiește în inima mea
ca o prezență fără trup

*

și au venit zilele acelea
când vocea se stinge
și mâna caută încă un sprijin în aer
și o umbră cade peste viitor
și timpul devine strâmt
și într-o zi de marți

tristețea s-a așezat adânc
iar apoi căderea
fără glas
fără întoarcere
și după zile numărate în tăcere
un telefon în noapte
și un glas
ca o hotărâre a destinului
și el a plecat
pe drumul lung
pe care nimeni nu-l poate întoarce
dar în inimă
el rămâne
ca o flacăra care nu se stinge

*

și din ungherele visului
se ridică iarăși chipul lui
și câmpiile se deschid
și copilul merge de mână
cu acel cineva care nu a plecat niciodată
cu adevărat
și un măr oferit
și o mângâiere
și apoi dispariția
ca o lege a visului
și dimineața vine
cu lumina ei rece
și așteptarea unei alte nopți

*

și sub bradul luminat
copilul aleargă prin vis
și un chip îl cheamă din depărtare
și este tata

mai tânăr decât timpul
mai aproape decât respirația
și mâna întinsă nu-l atinge
și el se retrage
într-o zare fără margini
și strigătul rămâne
singur în noapte

*

și amintirile curg
ca un ritual fără sfârșit
și timpul se destramă
în figurinele unei alte lumi
și el apare din nou
mai tânăr decât fiul său
zâmbind dintr-o vârstă fără nume
și anii se întorc
și apoi se risipesc
și zgomotul lumii rupe visul
și noaptea nu mai tace
și omul se trezește
în prezentul cenușiu
și strigă
și nimeni nu răspunde
și astfel rămâne
această chemare
această absență plină
și cât va fi pe acest pământ
îl va purta în inimă și în gând
ca pe o lege nerostită
ca pe o lumină fără apus

TREZIREA

Rodica, tânără, frumoasă, dar cu o suferință trupească ascunsă, era încântată să își cunoască viitoarea familie. Nu știa însă că mama lui Ilie își dorise dintotdeauna o noră supusă, cuminte, ușor de manevrat.

Primăvara era rece, cu polei pe șosele. Ilie conducea mândru Dacia lui 1310, nouă, dar cu frâne nesigure. În fața lor, o mașină patină brusc. Ilie încercă să frâneze, dar asfaltul lucios nu iertă: cele două vehicule se ciocniră. Miliția, aflată în patrulare, îi opri imediat.

Rodica interveni cu o spontaneitate care îl surprinse pe Ilie. Era îndemnul bucuriei pe care o trăia ca proaspătă soție. Dorea să-i fie alături, să-i simtă sprijinul. Ilie nu fusese niciodată un curajos. Timid și frustrat, venea dintr-o copilărie petrecută alături de o mamă dominatoare. Tocmai acest lucru o atrăsese pe Rodica: avea dorința să-i insufle curaj omului ei drag. În adâncul ei, nu se considera o curajoasă; avea suficiente dileme care o măcinau. Erau întrebări firești despre viață, moarte, Dumnezeu. Numai că alături de iubitul ei se simțea liniștită. Era acea siguranță pe care i-o insufla el. De altfel, Ilie o cucerise cu bunătatea sa izvorâtă dintr-o adâncă naivitate.

— Tovarăși, suntem în voiaj de nuntă. Chiar vreți să ne luați carnetul?

Ilie tăcea, uimit de curajul ei.

— Da, astăzi ne-am căsătorit! reluă ea. — Da, astăzi... repetă și el, docil.

Ofițerul ceru actele. Ilie puse în carnet câteva bancnote. Milițianul le subtiliză cu un gest sigur și îi înapoie carnetul.

— Aveți carnet, foarte bine. Drum bun!

Ilie însă rămase tulburat. Regreta accidentul, timpul pierdut, întârzierea. Îi promisese Rodicăi o întâlnire „fabuloasă” cu tărâmul unei comori, dar mai întâi trebuia să o prezinte mamei.

— Lasă-mă să conduc eu, iubi, îi șopti ea, atingându-i tâmpla.

Ilie, încă furios dupa evenimentul auto, îi cedă locul. Rodica prinse volanul cu o energie neașteptată. Mașina trecu la limită pe lângă zidul unei fântâni și urcă dealul cu o viteză care îl făcu pe Ilie să-și țină respirația.

Casa bătrânească nu părea mare din uliță, dar odată intrați în curte, se dezvăluia masivă, cu ziduri groase și camere paralele ce convergeau spre un culoar comun. Rodica păși cu grijă, simțea neliniștea necunoscutului cum se cuibărea în ea.

O bătrână îi întâmpină cu priviri aspre și îi conduse în „camera bună”.

— Bine ați venit, le ură ea, dar nu era o urare sinceră, lucru pe care Rodica îl simți din vibrația glasului. Nu avea de unde să știe gândurile bătrânei și nici că nu ea fusese dorința femeii de a-i fi noră.

Pereții odăii erau acoperiți cu covoare țesute, lăzi de zestre încărcau spațiul, iar pe sobă fierbea într-o oală de lut un amestec de rădăcini. Rodica privi curioasă, dar bătrâna acoperi repede oala. Aburii fierbinți se ridicau, împrăștiind o aromă dulce, greu de identificat.

— Ei, că tot veni răți, măcar să vă spun și vouă de trășenia din dealul Călinului, despre care vorbesc ziarele.

Aflaseră și ei de descoperire din presă. Erau suficient de curioși să afle amănunte. Se lăsă o liniște adâncă. Lumina era slabă. Întunericul se strângea în colțuri ca un duh rău.

— Călin și ai lui, săpând la vie, au găsit ulcica pe care ar fi îngropat-o cândva un staroste bătrân al satului. Vorbe erau și despre comoară, și despre șarpele ce o păzea. Intraseră însă în folclor și lumea nu mai credea în ele. Ei, așa, Călin, harnic, fără să se gândească prea mult, s-a hotărât într-o zi să-și sape via pe care o moștenise de la taică-său și rămăsese nesăpată de mulți ani. Ai fi zis că mai bine ar fi scos-o, dar fiind tânăr, Călin a zis să-i mai dea o șansă plantației.

Femeia se grăbea să vorbească, părea că năduful ei zacea în ea, că nu ei îi fusese ei harazită bucuria îmbogățirii. Tăcu și scoase de la piept o monedă de aur. Tinerii o priveau uimiți.

— De unde o ai? întrebă Rodica.

— Călin îmi era dator, spuse bătrâna.

Rodica observă că pe reversul banului era efigia unui om

ce părea tânăr, iar pe umeri îi era gravat soarele. Imaginea îi plăcu mult fetei și nu-și mai dezlipea privirea, cercetând-o atent. În camera ce-i găzduia era cald, în contrast cu frigul de afară. Simți curând că o cuprinde moleșeala. Era dulce, ca o amorțeală ce prevestea somnul.

Se întinse pe o laviță din subsol, în timp ce femeia continua să povestească despre vremuri vechi. Vocea ei avea un ritm hipnotic.

Și atunci visul începu.

Din întuneric se desprinses chipul unui tânăr cu păr blond, strălucitor ca soarele. Se apropia de ea cu o siguranță stranie.

— De unde ești, femeie?

Rodica nu răspunse. Se rezemă de perete, tremurând. Tânărul îi simți frământarea. Îl privea atentă, recunoscuse în el efigia tânărului de pe monedă.

— Ce te neliniștește? o întrebă.

Ea tăcea.

— Dacă vrei, te pot ajuta. Dar trebuie să treci prin câteva probe.

În clipa aceea, din peretele opus se materializă un șarpe uriaș, un piton. Rodica îl urmărea cu atenție, fără să miște. Știa instinctiv că nu trebuie să fugă. Testul era al răbdării, al încrederii depline în sine — exact ceea ce îi lipsea.

Începu să fredoneze un cântec. Vocea ei tremura, dar melodia o liniștea. Pitonul o privea fix. Rodica simțea frica, dar și o forță nouă, care se năștea în ea.

Frica ei venea din copilărie, din singurătate, din lipsa iubirii de sine. Iar acum, în vis, toate aceste răni se materializau în reptila care o înconjura.

Tânărul blond o urmărea atent. Proba era menită să o întărească, să o pregătească pentru ceea ce urma. Pentru întâlnirea cu soacra — femeia care își dorea o altă noră. Și nu era Rodica aceea.

Înțelese asta.

Testul presupunea răbdare, dar mai ales încredere în sine — exact ceea ce Rodicăi îi lipsea. Frica era reacția ei primară, un mecanism vechi, format în ani de singurătate și lipsă de siguranță. Pentru a avea curaj, ar fi trebuit să se iubească mai mult, dar nu reușea. Frica îi sugruma existența, la fel cum, în iubire, se temea mereu să nu piardă persoana dragă.

Acum, frica ei căpătase forme noi: se temea pentru integritatea cuplului lor. Dar știa, undeva în adânc, că reptila nu era reală. Era o proiecție, un vortex energetic creat de tânărul blond — o încercare de a-i întări încrederea prin confruntarea cu propriile umbre.

Multitudinea de întrebări despre viață, la care nu putuse să răspundă, îi distruseseră încrederea. Singura ei șansă era relaxarea, pentru că relaxarea vindecă traumele. Dar traumele ei erau vechi, adunate în copilăria petrecută la țară, în singurătate, departe de lume.

Pe Ilie îl cunoscuse din întâmplare. Fusese iubire la prima vedere. Dar acceptarea familiei lui era altceva. Soacra, o femeie dură, își dorea o noră supusă, ceea ce Rodica nu era. Înțelese că nu avea cum să coopereze cu ea, iar asta îi amplifică neliniștea.

Pitonul se apropia. Repulsia și groaza îi stimulau instinctele. Căutând în amintiri, găsi copilăria: verile în care ridica pietre și găsea șerpi mici, cu care se juca. Acea amintire îi aduse o brumă de calm.

Relaxarea îi dădea o șansă la reconciliere, dar reptila din cameră îi puneă toate simțurile în alertă. Nu putea exista prietenie între ei, dar putea exista acceptare. Orele treceau greu. Ochii reptilei urmăreau fiecare mișcare. Rodica rezista, deși voința îi era subțiată de oboseală.

Apoi, ceva se schimbă. În liniștea profundă, reuși să se concentreze pe o amintire de iubire, o clipă de pace. În acel moment, pericolul își pierdu importanța. Pitonul începu să se micșoreze, devenind minuscul, până când dispăru complet, îngropat în memoria ei.

Pe culoarul lung reapăru tânărul cu soarele pe umeri. Era bucuros. O îndrăgise. O admira pentru blândețea ei, dar voia să o vadă puternică. Urma al doilea test.

Încăperea se umplu de ploșnițe — simboluri ale fricilor ei mici, cotidiane, adunate ca o sumă de neliniști. Ele nu îi puneau viața în pericol, dar îi atacau echilibrul. În vis, ploșnițele pătrundeau în piele, în vene, îi provocau mâncărimi, neliniște, insomnie. Erau fricile mărunte care o măcinau zi de zi.

Rodica devenea conștientă de fiecare mișcare a lor. Ar fi vrut să se opună, dar epuizarea de după confruntarea cu pitonul o slăbise. Totuși, în ea exista un resort interior care refuza să cedeze.

Liniștea era singura salvare. Pe laviță, încercă să-și adune forțele. Își imaginea că este bine. Își spuse că poate obține liniștea sângelui. Ploșnițele continuau să se miște prin corpul ei, dar Rodica își concentra mintea pe emoții pozitive, pe lumină.

În interiorul ei, dezordinea se aduna într-o capsulă imaginară, pe care o putea distruge. În locul ei se instala o atitudine pozitivă. Aceasta îi ridica nivelul energetic, iar insectele, ființe ale fricii, nu puteau supraviețui vibrației crescute.

Imaginea unui soare puternic era soluția. Dar soarele nu se contura în bezna camerei. Atunci se gândi la chipul tânărului blond. Ochii lui îi transmiteau încredere. Gândul la el îi întări rezistența.

Simți cum trupul îi devenea o torță. Căldura pe care o degaja îi ridica câmpul energetic. Insectele nu suportau vibrația. Corpul ei iradia o căldură intensă, care i-ar fi putut afecta funcțiile vitale, dacă mintea ei nu ar fi transformat totul într-o citadelă de energie.

În interiorul ei se producea o proteină nouă, secretată prin piele. Sistemul imunitar se activa. Celulele comunicau între ele ca niște soldați disciplinați. Rodica le arăta mental imaginea ploșnițelor. Celulele răspundeau. Pielea producea o substanță volatilă, imperceptibilă, dar toxică pentru insecte.

Ploșnițele mureau sau fugeau. Mirosul le dezorienta. Corpul ei devenise un teritoriu interzis pentru frică.

Rodica respiră adânc. Liniștea se așează în ea. În sfârșit, trecuse și acest test.

Căldura începu să se ridice din pieptul Rodicăi, răspândindu-se în valuri spre umeri, brațe și abdomen. Nu era febră, ci activarea substanței pe care corpul ei o crease în timpul luptei — un compus născut din cooperarea a miliarde de celule trezite la viață. Pielea îi strălucea ușor, ca și cum ar fi fost acoperită de o peliculă fină, translucidă.

În cameră se răspândi un miros nou, imperceptibil pentru oameni, dar devastator pentru micile creaturi. Era o semnătură chimică, o toxină subtilă, pe care corpul ei o eliberase instinctiv. Ploșnițele, ghidate de instinctul lor orb, se apropiau mecanic, dar la câțiva centimetri de pielea fetei se opreau brusc. Antenele le vibrau spasmodic, ca și cum ar fi lovit un zid invizibil. Apoi se retrăgeau haotic, dezorientate.

Unele cădeau moarte pe podea, altele se târau spre marginea laviței și se prăbușeau ca frunzele uscate. În câteva clipe, lupta se încheiase.

Rodica deschise ochii. Respirația i se calmase, iar pielea îi pulsa ușor, dovadă a efortului intens. Lavița era presărată cu trupurile insectelor ucise. Supraviețuitoarele dispăruseră în crăpături, fugind de vibrația corpului ei.

Pentru prima dată, simțea că trupul i se primenise, că devenise altceva — mai puternic, mai viu. Avea nevoie de aer. Avea nevoie să-l vadă pe flăcăul cu soarele pe umeri.

Un firicel de lumină pătrundea în cameră. Dinspre est venea aer curat, rece, pur. Rodica se ridică și alergă spre ușă. Clanța cedă sub mâna ei. Leși.

Afară o întâmpinară zorile. Un nou răsărit. Câmpul arat se întindea în fața ei, iar în depărtare se vedeau ruinele unui zid vechi. Soarele se ridica lent, iar în lumina lui, pentru o clipă, Rodica văzu chipul feciorului blond, același care îi apăruse în vis.

Nu era o iluzie. Era simbolul transformării ei.

Rodica păși spre câmp, simțind pământul rece sub tălpi. Nu mai era fata temătoare care intrase în casa bătrânească. Trecuse prin două încercări — frica mare și fricile mici — și le învinsese pe amândouă. În ea se născuse o forță nouă, o încredere pe care nu o avusese niciodată.

În spatele ei, casa rămânea tăcută, cu umbrele ei, cu testele ei. În față, răsăritul se deschidea ca o promisiune.

Ilie avea să o vadă altfel. Soacra avea să o simtă oare altfel. Lumea întreagă va vedea schimbarea. Căuta răspunsuri de care nu se mai temea.

Pentru că Rodica nu mai era o victimă a fricii. Era o femeie renăscută.

C. O. DINICĂ

DESPRE BOALĂ, VINDECARE ȘI SENS. O ARHITECTURĂ A SĂNĂTĂȚII, PENTRU SECOLUL 21

Ion TALPOȘ

Am purtat de curând o discuție cu doi tineri sibieni, soț și soție, care s-au gândit să vină în sprijinul beneficiarilor sistemului medical românesc printr-un program implementat ca o extensie a practicilor medicale actuale. Au dezvoltat o platformă care să umple golul dintre pacient și medic ținând cont, printre altele, de experiența subiectivă a pacientului și contextual social în care acesta trăiește.

George Alexandru Talpoș este inginer IT, iar soția lui, Andreea, este medic gastroenterolog / medicină internă. Doi tineri care, la rândul lor, s-au lovit de inconvenientele de care mulți dintre noi ne lovim atunci când, confruntându-ne cu simptomele unei boli, luăm decizia să mergem la medic.

IngesT, prima infrastructură de orientare medicală informațională dezvoltată în Sibiu, România, de cei doi specialiști este deja funcțională, este disponibilă publicului larg și rezolvă una dintre cele mai mari probleme din sistemul medical actual: lipsa unui mecanism clar, prin care pacientul să știe la ce medic trebuie să meargă. Se află în prezent, în faza de extindere și onboarding, fiind deja prezentă în 3 orașe din țară.

În cadrul discuțiilor purtate cu George și Andreea Talpoș, am obținut câteva informații de specialitate despre utilitatea acestei platforme informatice de orientare medicală pentru pacienți și despre mecanismul aflat în spatele platformei.

Ion Talpoș (I.T.): Am primit zilele trecute draftul unei cărți interesante în care autorul abordează mai multe subiecte medicale, prin prisma unor experiențe trăite de acesta pe un pat de spital, în calitate de pacient. „Orice medicină care tratează omul ca pe o mașină va rămâne, inevitabil, incompletă”. Mi-a rămas în minte acest citat din cartea sa, în contextual în care, autorul nu critică practicile medicale actuale, fundamentale și nenegociabile. El doar extinde cadrul acestora prin prisma propriilor trăiri, adăugându-i cu seriozitate, alte dimensiuni pe care medicina clasică le tratează ca marginale sau opționale: experiența subiectivă a pacientului, dimensiunea existențială a sensului și transcendenței, respectiv contextual social, ecologic și relațional în care boala apare și se vindecă. În acest context, aș dori să pornim discuția noastră de la ideea care a condus la elaborarea acestei platforme informatice medicale pe care ați implementat-o. Ne puteți oferi detalii despre cum a apărut această idee, care vine, din câte am înțeles, ca o completare/extensie a sistemului medical actual?

George Talpoș (G.T.): Ideea care a stat la baza dezvoltării platformei IngesT este una mai veche și a pornit dintr-o nevoie foarte simplă: găsirea rapidă a unor răspunsuri clare atunci când apare o problemă medicală și trebuie identificat medicul potrivit. Astăzi, majoritatea oamenilor încep acest proces printr-o căutare pe Google sau folosind platforme bazate pe inteligență artificială, precum ChatGPT, Gemini sau Perplexity. Problema este că, de multe ori, utilizatorii ajung la informații generale, confuze sau contradictorii. Sunt puși în fața unor trasee medicale haotice, fac alegeri greșite, pierd timp prețios până ajung la specialistul potrivit și, de multe ori, cheltuie inutil bani și resurse. Am realizat că, în prezent, nu există o infrastructură reală care să ducă pacientul direct de la simptom la medicul potrivit. Ideea platformei s-a conturat în urma numeroaselor

discuții purtate împreună cu soția mea, medic specialist gastroenterolog. Ne-am pus întrebări, am analizat situații reale întâlnite de pacienți și am construit treptat logica ce stă astăzi la baza platformei. Fiind din domeniul IT, am pornit de la un principiu simplu: omul obișnuit nu gândește în specializări medicale. Pe pacient nu îl interesează că un spital are zeci de secții și zeci de medici. În momentul în care apare o problemă medicală, omul gândește în simptome. Știe că are o durere de spate, o durere de stomac, o durere de cap sau un alt disconfort și vrea să afle rapid unde trebuie să meargă. Aveam deja de mai mult timp o documentație construită în jurul acestei idei și știam că lipsește o legătură clară și rapidă între simptom, specialitate și medic.

Așa a apărut platforma IngesT, lansată oficial la Sibiu în data de 29 ianuarie 2026. Fluxul platformei este gândit cât mai simplu și logic: **simptom → orientare → specialitate → medic → programare**.

Scopul nostru este ca pacientul să poată ajunge la specialistul potrivit în mai puțin de 60 de secunde, fără drumuri inutile și fără confuzie.

I.T.: Ce semnificație are denumirea platformei la care ne referim?

G.T.: Denumirea platformei — IngesT — are o dublă semnificație, atât medicală, cât și tehnică. Pe de o parte, termenul vine din verbul „a ingera”, utilizat în limbajul medical și biologic. Pe de altă parte, în domeniul IT, termenul „ingest” este folosit pentru a descrie procesul de colectare, transfer și integrare a datelor din una sau mai multe surse într-un sistem capabil să le proceseze și să le analizeze. Am considerat că această denumire reflectă foarte bine conceptul platformei: preluarea și corelarea informațiilor medicale relevante pentru a facilita orientarea pacientului către specialitatea potrivită. Este important de subliniat faptul că **IngesT** nu este gândit ca un simplu website sau ca o aplicație clasică, ci ca o infrastructură digitală medicală, construită pentru a conecta informația, pacientul și serviciile medicale într-un mod coerent și eficient.

I.T.: Ne puteți oferi mai multe detalii tehnice legate de conceptul folosit pentru elaborarea platformei dumneavoastră?

G.T.: În spatele interfeței simple pe care utilizatorul o vede există o infrastructură informatică complexă, construită în jurul tehnologiilor moderne de procesare și inteligență artificială. Astăzi, oamenii caută constant informații medicale folosind platforme precum ChatGPT, Gemini, Google sau alte sisteme digitale. În momentul în care cineva caută informații despre un simptom sau despre o problemă de sănătate, apare ceea ce, în termeni tehnici, numim un „query” — o intenție clară de căutare. Noi nu suntem interesați de identitatea persoanei și nu colectăm date personale sensibile. Platforma analizează strict contextul medical și informațiile necesare pentru orientare: simptomele descrise, corelațiile medicale și tiparele asociate acestora.

IngesT funcționează pe baza unei infrastructuri formate din algoritmi matematici și procese automatizate, orchestrate cu ajutorul tehnologiilor de inteligență artificială. Sistemul procesează rapid informațiile introduse de utilizator și le compară cu o bază extinsă de corelații validate medical între simptome, afecțiuni, analize și specialități medicale. Este important de subliniat că platforma nu stabilește diagnostice medicale. Rolul algoritmului este exclusiv acela de a orienta pacientul către specialitatea potrivită, reducând riscul de interpretare eronată și timpul pierdut până la ajungerea la medicul adecvat. Practic, tehnologia din spate funcționează ca un motor de corelare și prioritizare medicală, construit pentru a oferi

o orientare cât mai precisă și mai relevantă, într-un mod controlat și validat medical.

I.T.: De ce ar avea încredere utilizatorii platformei în răspunsurile pe care platforma le oferă acestora?

G.T.: Algoritmii din spatele programului folosit de platforma noastră sunt algoritmi matematici și calculează, cu o probabilitate de 99,9% datele prezentate, comparându-le cu datele stocate în baza noastră de date. Verdictul final privind specialitatea de care pacientul are nevoie este dat doar când probabilitatea calculată atinge procentul maxim, direcționând pacienții către specializarea corectă, pe baza afecțiunii descrise. Algoritmii folosiți pornesc de la descrierea unor simptome simple (durere de spate, de cap, etc.) și pun întrebări ajutătoare, adiționale, fiind orchestrate din punct de vedere medical și validate de medic. Cu alte cuvinte, „Al-ul explică. **IngesT** orientează., medicii tratează”

- subliniază George și Andreea Talpoș.

I.T.: Ce rol are inteligența artificială în cadrul platformei dezvoltate de dvs.?

G.T.: Inteligența artificială ne permite să procesăm rapid informațiile introduse și să folosim seturi de întrebări predefinite pentru a construi context medical relevant. În cazul afecțiunilor uzuale, analiza poate fi realizată eficient fără a necesita o putere mare de procesare.

I.T.: De ce pot fi considerate certe răspunsurile oferite întrebărilor puse de pacienții care vor accesa platforma **IngesT**?

G.T.: În prezent, foarte mulți oameni folosesc platforme conversaționale bazate pe inteligență artificială, precum ChatGPT, Gemini, ca sursă de informare. În domeniul A.I. există însă un fenomen cunoscut sub denumirea de „halucinație”, prin care

sistemele pot genera răspunsuri plauzibile, dar incorecte sau fără o bază reală. Acest lucru apare deoarece modelele generative funcționează pe baza probabilităților și a interpretării contextului, ceea ce le poate face să devieze către scenarii multiple sau informații nevalidate. În dezvoltarea platformei **IngesT**, abordarea noastră a fost diferită. Nu am folosit inteligența artificială pentru a „inventă” răspunsuri medicale, ci strict ca instrument de procesare și organizare a informației. Logica principală a platformei se bazează pe algoritmi matematici și pe seturi validate de întrebări și corelații medicale, construite pentru a reduce la minimum interpretările eronate. Astfel, sistemul nu generează răspunsuri speculative, ci oferă o orientare structurată și controlată, bazată pe reguli și relații clar definite.

I.T.: Vorbeați de o paletă largă de specializări, întâlnite în medicină. Asupra căror specializări se apleacă platforma **IngesT**?

G.T.: Platforma IngesT este construită pentru a acoperi o gamă foarte largă de specializări medicale. Am pornit de la ideea că inteligența artificială poate procesa și corela informațiile mult mai rapid decât o căutare clasică realizată de un utilizator pe Google. Diferența este că, în cadrul platformei noastre, lucrăm cu parametri clar definiți: simptome, afecțiuni, rezultate și interpretări de analize medicale, precum și corelațiile dintre acestea. În spatele sistemului există un volum foarte mare de informații structurate și validate medical, organizate într-o bază de date care poate fi privită ca o adevărată enciclopedie medicală digitală. Conținutul este construit și adaptat într-un cadru riguros, tocmai pentru a evita fenomenul de „halucinație” întâlnit în cazul modelelor generative clasice, precum ChatGPT. Platforma noastră nu generează răspunsuri speculative, ci compară fiecare situație introdusă de utilizator cu informațiile validate existente în sistem. Practic, orice simptom sau problemă semnalată de utilizator este analizată și corelată cu baza noastră de date, iar platforma calculează probabilitatea ca pacientul să aibă nevoie de o anumită specializare medicală. Specializarea principală este recomandată doar atunci când gradul de validare atinge un nivel foarte ridicat de încredere. În paralel, sistemul poate identifica și specializări secundare, deoarece multe afecțiuni pot avea manifestări comune sau conexiuni interdisciplinare. Scopul nostru nu este stabilirea unui diagnostic medical, ci orientarea rapidă și corectă a pacientului către specialitatea potrivită, reducând timpul pierdut și riscul de a ajunge inițial la medicul nepotrivit.

I.T.: Ce gol din sistemul medical actual acoperă platforma pe care ați dezvoltat-o?

(Continuare în pag. 13)

George și Andreea Talpoș

Nu știi la ce medic să mergi?

Describe ce simți și află care specialitate medicală ți se potrivește.
Fără diagnostic, fără tratament, fără cont.
Doar orientare către medicul potrivit.

Describe simptomele

Ai întrebat deja un AI?

Dacă ai primit un răspuns de la ChatGPT sau alt AI, IngesT te ajută să știi unde mergi mai departe.

Continuă cu răspunsul AI

Am deja o recomandare AI

INGEST ESTE LIVE

Este începutul.

IngesT evoluează prin utilizare reală și feedback.
Ne bucurăm de orice sugestie.

www.ingest.ro @ingest.ro

SCRISOARE DESCHISĂ CĂTRE O DENIGRATOARE A LUI NICOLAE IORGA

Prof. Univ. Dr. Petre ȚURLEA

Stimată Doamnă Georgiana Țăranu, Am primit, cadou, cartea Domniei-Voastre, „Nicolae Iorga și seducția Fascismului Italian”. Lectura acesteia mi-a adus o neplăcută surpriză. Păcat că vă aventurați într-o dezbatere ce nu o înțelegeți sau, mai rău, prin care vreți să denaturați adevărul, specie de istorici ce se înmulțeste.

Iorga a avut, uneori, cuvinte favorabile lui Mussolini, din raționamente naționale românești pe deplin lăudabile, și l-a criticat din aceleași raționamente. Iată doar două exemple din ultima categorie:

1. În octombrie 1936, Mussolini a ținut la Milano, o conferință în care a cerut „dreptate Ungariei”, fapt care a provocat o reacție virulentă din partea lui Iorga. Acesta, deschizând cursurile de la Institutul Italian din București, a vorbit și despre problema hotarelor României. Directorului Institutului îi va arăta, la 5 noiembrie „cât ne jignește gestul de la Milano. Dacă vor să trimită soldați italieni, ca să dea ungurilor Ardealul, mă vor găsi în față și pe mine”. (N.Iorga, memorii, VII, p.360)

În legătură cu același discurs de la Milano, Iorga, în colaborare cu Guvernul Român, va publica în aprilie 1937, scrisoarea deschisă către E. S. Benito Mussolini șeful Guvernului Italian, tradusă în italiană, franceză, engleză și germană: cuprindea o prezentare a luptei Poporului Român pentru unitate națională și un protest contra ideii de revizuire teritorială; era însoțită de hărți și statistici edificatoare și de consemnări ale unor personalități italiene despre drepturile românilor. De asemenea, a trimis o telegramă președintelui Academiei Dei Lincei din Roma, invitând pe colegii săi italieni să constate personal realitățile din Transilvania. (Originalul telegramei în Arhiva Muzeului de Istorie din Ploiești, Fond Casa Memorială „Iorga” Vălenii de Munte, inv. 1283/4, c.17962. A fost publicată în „Neamul Românesc” din 8 octombrie 1936.) Ecoul a fost puternic, inclusiv în Parlamentul din Londra, prin discursul lui Lady Atholl (vezi telegrama către aceasta a lui Iorga din 16 noiembrie 1936). Condamnarea politicii revizioniste a Italiei este, așadar, fermă.

2. Un alt moment, spre exemplu și din 1940. În februarie era anunțat un turneu al istoricului în Italia, pentru a

contracara revizionismul italo-maghiar (ASRIB, fond d, dosar 11382, vol. II, f.321). Se credea că datorită acestei acțiuni insistente, Iorga va fi numit ministru la Roma, pentru că ar fi contraccarat cel mai bine revizionismul italo-maghiar. Legația Germană la București, s-a arătat supărată, Iorga fiind văzut ca un mare filo-francez. Iorga avea, în continuare speranțe în Italia. De aceea, va ține la 17 aprilie 1940 la Fundația Universitară Carol I, sub titlul „Italia pe care o vedem și Italia pe care nu o vedem”, în prezența a peste 1200 participanți, inclusiv ziariști și personalități italiene. Făcea o separare clară a Italiei de Germania. Trimisul Siguranței nota: „S-a observat în mod evident că această conferință n-a plăcut italienilor prezenți în sală. Nici unul nu a aplaudat, în timp ce asistența română a aplaudat din 5 în 5 minute”. În acel moment, o editură din München a publicat un volum cu titlul „Ein alter dommer Profesor N. Iorga (Un profesor bătrân și nebun N. Iorga); autorul era Paul Reinecke.

Iată stimată doamnă doar două exemple din care reiese că Iorga nu a fost „sedus” de fascismul Italian. Prin ceea ce vreți să demonstrați, vă înscrieți în rândul celor ce doresc demolarea valorilor naționale. Păcat! Îmi aduceți aminte de un moment din 1931, când un critic, mărunț a aruncat vorbe murdare la adresa lui N. Iorga. Păstorel Teodoreanu i-a răspuns: „Te-ai repezit la domnul Iorga, cum fac cățeeii la tramvai!”. Poate la viitoarea carte nu o să vă mai repeziți. Totuși, istoria este o știință ce trebuie respectată.

Ploiești, 26 septembrie 2025

DESPRE BOALĂ, VINDECARE ȘI SENS... (Urmare din pag. 12)

G.T.: Pentru utilizatorul final nu este important ce algoritmi sau tehnologii folosim în spatele platformei. Problema reală pe care am observat-o este alta: astăzi, foarte mulți oameni, din dorința de a câștiga timp, deschid Google sau folosesc aplicații bazate pe inteligență artificială pentru a căuta informații despre simptomele pe care le au. Între acel moment și momentul în care pacientul ajunge efectiv la medic există însă un gol foarte mare în sistemul medical actual — o zonă care, în prezent, nu a fost definită și nici gestionată clar de nimeni. Noi definim această etapă ca fiind zona de „orientare medicală informațională post A.I.”. Practic, este spațiul dintre căutarea informației și accesul real la specialistul potrivit. Exact acest gol încearcă **IngesT** să îl acopere. Platforma funcționează pe baza unui protocol propriu, denumit „IngesT Protocol”, susținut de un standard formal de validare — „IngesT Validation Policy” — care stabilește reguli clare privind: • verificarea medicilor; • certificarea clinicilor; • validarea algoritmului de orientare. Acest nivel de structurare și validare poziționează **IngesT** ca infrastructură medicală digitală, nu doar ca un simplu produs software sau un motor de căutare. În același timp, filosofia noastră este una deschisă. Conceptul, metodologia și modul de gândire sunt publice și pot fi dezvoltate mai departe inclusiv de alte persoane sau organizații. Considerăm că un astfel de sistem trebuie să evolueze continuu și să contribuie la îmbunătățirea accesului oamenilor la servicii medicale. Singura condiție este respectarea drepturilor de proprietate intelectuală și citarea sursei originale. Ne-am dorit, de asemenea, ca interfața platformei să fie cât mai simplă pentru utilizatorul obișnuit. Accesul este liber, total gratuit, fără obligativitatea creării unui cont, iar protecția datelor personale reprezintă o prioritate. Nu ne interesează colectarea sau comercializarea datelor utilizatorilor și nu stocăm analize medicale personale în mod identificabil. Eventualele date utilizate pentru îmbunătățirea sistemului sunt procesate exclusiv în formă anonimată.

I.T.: Concret, ce face programul acesta informatic aflat în spatele platformei?

G.T.: În dezvoltarea platformei **IngesT** am pornit de la două direcții fundamentale: rapiditatea obținerii informațiilor relevante și protejarea anonimatului utilizatorului. Din acest punct de vedere, IngesT este o platformă neutră. Nu stabilește diagnostice medicale și nu înlocuiește consultul de specialitate, ci are rolul de a orienta pacientul către specializarea medicală potrivită. Platforma este structurată în trei componente principale: • o secțiune dedicată utilizatorilor care nu știu la ce medic sau la ce specialitate trebuie să ajungă; • o secțiune în care utilizatorul poate menționa dacă a solicitat anterior opinia unei platforme bazate pe inteligență artificială și poate introduce răspunsul primit; • o secțiune de analiză și interpretare, în care informațiile furnizate sunt corelate și procesate pentru a genera o orientare medicală relevantă. Sistemul funcționează prin compararea simptomelor, analizelor și contextului introdus de utilizator cu o bază extinsă de informații validate medical, folosind algoritmi de corelare și prioritizare. Rezultatul final nu reprezintă un diagnostic, ci o recomandare structurată privind specializarea medicală către care pacientul ar trebui să se îndrepte. Am discutat mult timp împreună cu George și Andreea Talpoș. Au urmat o serie de întrebări și detalieri legate de susținerea financiară a platformei, în condițiile în care pacientul are acces gratuit la serviciile acesteia. Mi s-a părut important faptul că, pe termen lung, a fost gândit un mod interesant de integrare în platformă a clinicilor și cabinetelor medicale din țară, care oferă servicii contra cost și care, prin colaborarea cu **IngesT**, pot beneficia la rândul lor de avantaje legate de eficientizarea fluxului de pacienți și de direcționarea mai rapidă a acestora către specialitatea potrivită.

Reluând dialogul, am mai aflat:

I.T.: Cât de facil este accesul la platformă pentru omul de rând, nefamiliarizat cu tehnologia?

G.T.: Am construit platforma pornind de la ideea că majoritatea oamenilor au astăzi acces la un telefon mobil și folosesc aplicații uzuale precum WhatsApp sau Facebook. Din acest motiv, am încercat să facem accesul la **IngesT** cât mai simplu și mai natural posibil. Platforma poate fi accesată foarte ușor, fie prin tastarea numelui „IngesT” într-un motor de căutare, fie chiar prin utilizarea comenzilor vocale sau a microfonului telefonului. Interfața

este gândită să fie intuitivă, astfel încât utilizatorul să poată ajunge rapid la informația de care are nevoie, fără să fie necesare cunoștințe tehnice avansate. Ne-am dorit ca experiența să fie cât mai apropiată de modul în care oamenii folosesc deja internetul în viața de zi cu zi: simplu, rapid și fără pași complicați. Din acest motiv, accesul la platformă este liber și nu presupune crearea unui cont. Desigur, rămâne o provocare importantă situația persoanelor care nu au acces la internet sau la tehnologie digitală. În astfel de cazuri, rolul medicului de familie sau al medicului generalist rămâne esențial, acesta fiind primul punct de orientare către specialitatea medicală potrivită.

I.T.: La o primă vedere, sistemul pare simplu de folosit. Aveți, la rândul dumneavoastră, o echipă de specialiști și colaboratori aflați în spate?

G.T.: Rolul meu în dezvoltarea acestei platforme este, în primul rând, unul de orchestrator. Am pornit de la o viziune clară și am transformat-o într-un plan concret, atât din punct de vedere tehnic, cât și conceptual. Astăzi, tehnologia evoluează foarte rapid, iar noile instrumente de dezvoltare software bazate pe inteligență artificială permit accelerarea procesului de programare și optimizare. Folosim astfel de soluții moderne pentru a dezvolta și testa platforma într-un mod eficient, reducând semnificativ timpul și costurile care, în mod tradițional, ar fi presupus echipe foarte mari de dezvoltatori. În paralel, proiectul beneficiază și de colaborări cu specialiști din zona medicală și tehnică, pentru validarea logicii de orientare medicală și pentru menținerea unui standard ridicat de calitate și siguranță a informației. Scopul nostru este ca tehnologia să rămână un instrument care simplifică accesul pacientului la sistemul medical, nu o barieră suplimentară.

I.T.: Ce credeți că ar mai trebui adăugat?

G.T.: Cred că este important să subliniem faptul că **IngesT** este construită ca o platformă neutră și transparentă. Nu promovăm artificial anumiți medici sau anumite clinici și nu influențăm alegerea pacientului în funcție de criterii comerciale ascunse. Platforma afișează medicii relevanți în funcție de specializarea și contextul medical identificat, oferind utilizatorilor informații reale și utile, inclusiv detalii despre servicii, disponibilitate și prețuri, acolo unde acestea sunt disponibile. Considerăm că pacientul trebuie să aibă acces la informații clare și corecte pentru a putea lua o decizie informată. În prezent, **IngesT** se află într-o etapă finală de optimizare și onboarding, însă avem deja clinici partenere integrate în platformă și medici validați conform standardelor noastre interne de verificare și orientare medicală informațională. Obiectivul nostru pe termen lung este să construim o infrastructură digitală medicală care să simplifice accesul oamenilor la sistemul medical și să reducă timpul pierdut între apariția simptomelor și ajungerea la specialistul potrivit.

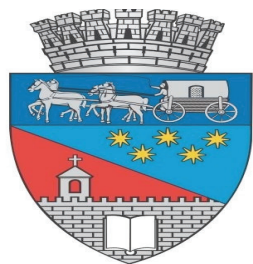
I.T.: Ce planuri pentru viitor aveți?

G.T.: Ne dorim ca **IngesT** să se extindă la nivel național și să devină o infrastructură digitală capabilă să faciliteze accesul rapid și corect al pacienților către sistemul medical. În prezent, platforma este deja activă și are parteneri integrați în trei orașe din România, iar următorul pas este scalarea progresivă la nivel național. Ne concentrăm pe extinderea rețelei de clinici și medici validați, astfel încât utilizatorii să poată găsi rapid specialitatea și serviciile medicale de care au nevoie, indiferent de zona în care se află. Până la finalul acestei luni, vom lansa și aplicația mobilă IngesT, disponibilă atât pentru iOS, cât și pentru Android, pentru a face accesul la platformă și mai rapid și mai ușor pentru utilizatori. În paralel, urmăm câteva direcții esențiale: optimizarea continuă a algoritmului de orientare medicală, integrarea platformei cu sisteme și fluxuri medicale existente și dezvoltarea unei infrastructuri „AI-ready”, pregătite pentru viitor. Obiectivul nostru este ca IngesT să devină un punct de orientare medicală accesibil oricărui pacient din România, păstrând în același timp principiile de transparență, validare medicală și neutralitate care stau la baza proiectului.

I.T.: Cum vă pot găsi pacienții, pentru mai multe informații?

G.T.: Mai multe informații despre platformă, despre modul de funcționare și despre serviciile disponibile pot fi găsite pe site-ul oficial al platformei IngesT: <https://ingest.ro>. De asemenea, suntem prezenți și pe platformele de social media, unde publicăm constant informații despre dezvoltarea proiectului, educație medicală și noutăți legate de platformă. Pacienții ne pot urmări pe canalele oficiale IngesT pentru actualizări și informații suplimentare.

I.T.: Mult succes în continuare!

RÂMNICU VÂLCEA

PRIMĂRIA MUNICIPIULUI

Râmnicu Vâlcea, General Praporgescu 14, 240182, Jud. Vâlcea
tel: +40-250-731016 fax: +40-250-731843 primaria@primariavl.ro

www.primariavl.ro

CERTIFICARI MRC-OCS

SR EN ISO 9001:2015 410/C

SR EN ISO 14001:2015 223/M

SR OHSAS 18001:2008 190/HS

SR ISO/CEI 27001:2013 019/SI

„VÂLCEA IT ALLIANCE” - NOUL BRAND AL RÂMNICULUI!

„Vâlcea IT Alliance” are ambiția să devină noul brand al Râmnicului prin crearea în premieră națională a unui *cluster* care să reunească Politehnica București, cluburile de robotică și IT, Primăria Municipiului și I.C.S.I. Vâlcea

Vineri, 24 aprilie, în Sala de Consiliu a Primăriei Râmnicu Vâlcea a avut loc prima întâlnire extinsă în cadrul unui demers ambițios inițiat de Municipalitate și construit în consecința numeroaselor succese în domeniile roboticii și IT ale elevilor vâlceni: crearea unei structuri asociative cu denumirea „Vâlcea IT Alliance”, care să reunească parteneri din domeniul educației, cercetării, cluburilor de robotică, administrației publice și companiilor private. Întâlnirea s-a bucurat de prezența unei delegații impresionante din partea Universității Naționale de Știință și Tehnologie Politehnica București – în frunte cu directorul general adjunct Gabriel Petrea și prorectorul Tudor Petrescu și compusă din decani și prodecani ai mai multor facultăți din cadrul universității din București și Centrului Universitar Pitești –, precum și a unor reprezentanți ai Institutului Național de Cercetare-Dezvoltare pentru Tehnologii Criogenice și Izotopice – I.C.S.I. Această reprezentativitate extinsă a fost salutăată, în debutul ședinței, de administratorul public, Andreea Iordache, care a precizat că Primăria Municipiului nu intenționează doar să figureze printre membrii „Vâlcea IT Alliance”, ci și să o sprijine efectiv, inclusiv prin punerea la dispoziție a unui sediu adecvat pentru acest *cluster*, împreună cu logistica necesară. Au mai participat mentori și coordonatori ai cluburilor de robotică Bionic Royals, BroBots Team, Start Code, Toasted Minds, MasterBots, Infinetronics, alături de Clubul Copiilor Aktivi, Fundația Comunitară Vâlcea (care gestionează sprijinul din fondul „Științescu” pentru județele Vâlcea, Gorj și Argeș) și Palatul Copiilor, precum și mai multe firme și companii din domeniul IT cu relevanță locală, dar și națională/internațională.

După sesiunea de prezentare a tuturor participanților, s-a trecut la discuții aplicative pe subiectul înființării acestui *cluster* considerat de Politehnica București (care are deja

aprobată în Senat asocierea) drept un „proiect-fanion, premieră la nivel național” de care vor beneficia nu doar elevii – prin atragerea de finanțări nerambursabile pentru proiectele lor – ci și profesorii și, prin extensie, întreaga comunitate locală. S-a ajuns la concluzia că viitoarea structură asociativă trebuie să fie una cât mai suplă și capabilă să ia rapid decizii de întocmire a unor proiecte, având, într-o primă etapă, reprezentate domeniile administrativ (prin Primăria Municipiului), educativ (prin UNST Politehnica București) și cel al cercetării (prin I.C.S.I. Vâlcea), ulterior adăugându-se cluburile de robotică și I.T., constituite într-o asociație cu personalitate juridică, și reprezentanți ai unor firme private. Cu această ocazie, s-a stabilit și un calendar al pașilor ce urmează a fi făcuți din punct de vedere juridic, astfel încât *cluster*-ul „Vâlcea IT Alliance” să devină cât mai repede realitate dar, cel mai important, să se constituie într-un element definitoriu nu doar pentru învățământul din Râmnicu Vâlcea, ci și pentru întreaga comunitate locală.

BIROUL DE PRESĂ

PICTORIȚA CRISTIANA CĂTĂLINA GEODESCU: HRISOVUL ÎNFLORIT AL DRĂGĂȘANIULUI

Camelia OPRÎȚA

Există o sfințenie mută în felul în care pământul Olteniei alege să se dăruiască lumii. Dacă la Drăgășani inima timpului bate în ritm de sapă și de viță înflorită, sub mâna Cristiane Cătălina, acest puls devine culoare. Ea este fata care n-a lăsat pământul să fie orfan, ci l-a învățat să înflorească pe pânză, transformând țărâna reavănă în mătase de borangic.

Acuarela ei nu este doar pictură; este un act de dreptate poetică. Într-o lume a asfaltului rece, Cristiana salvează fragilitatea. Florile ei sunt oameni deghizați în petale: macii poartă dârzenia jertfei, inul păstrează puritatea cerului, iar florile sunt blazonul mândriei noastre de la malul Oltului. Ea nu le alege întâmplător; le caută alegoria, le ascultă limbajul și le oferă nemurirea prin transparența apei.

Cristiana Cătălina dovedește că oamenii sunt, cu adevărat, florile pământului. Ea nu pictează o grădină, ci pictează însăși rezistența frumosului în fața uitării. La Drăgășani, acuarela a devenit biletul de dragoste pe care pământul îl trimite veșniciei, prin mâna unei artiste care a înțeles că marea biruință nu e să cucerești glia, ci să o faci să strălucească.

Cristiana Cătălina posedă o privire de borangic — o privire care nu doar observă natura, ci o cerne prin mătasea propriei inimi, filtrând asprimea lumii până când nu mai rămâne decât transparența pură a unei petale de in. Este o privire care atinge floarea cu finețea unui «deget» de fluture ce piaptăna borangicul, descifrând în tăcerea plantelor hrisevul lor tainic de lumină. Ea nu pictează o plantă, ci un sentiment întrupat, o tresărire a spiritului sub atingerea soarelui de Drăgășani. Alegerea ei este un act de dreptate poetică: ea dă glas florilor pentru ca ele, la rândul lor, să ne spună povestea pământului pe care noi, adesea, uităm să-l mai ascultăm: „S-a stins amurgul peste vii, în liniștea de plâns,/ Dar florile Cristiane tot soarele l-au strâns;/ Pământul doarme fericit, pe pânză așezat,/ Căci prin culoare, moartea... de tot s-a amânat!”

Curriculum Vitae (fara diacritice): Studii libere de arta, desen si pictura, cu mai multe personalitati artistice: Prof. Dumitrescu Zamfir, Prof. Vasile Celmare, Prof. Suzana Fântânariu, Fam Prof. Stendl Ion si Teodora, Fam. Prof. Blendea C-tin si Marcela, Dl. Pacea Ion, Dl. Titu Dragutescu, Dl. Corneliu Ionescu in perioada 1985-1990. Membra o perioada a Cenaclului „Constantin Brancusi”, din Craiova. • 2004 – Titlu de Licentiat in Drept, Diploma de Licenta, Universitatea „Spiru Haret”, Bucuresti; • 2004 – Certificat Diploma de Absolvire – Departamentul pentru Pregatirea Personalului Didactic; • 2007 – Studii de Masterat – Specializarea – Probatuinea in procesul penal.

Sustine si promoveaza Examenul de Disertatie in sesiunea februarie 2007, cu tema „Falsuri in arta si timbre”.

Invitata pentru a expune in mai multe galerii din strainatate: Bienala de Arta Contemporana de la Florenta, Lisabona, Londra, Roma, Viena, Buenos Aires, New-York, etc.

Revista Armonii Culturale- Vrancea- 22 aprilie 2026

PAULIAN BUICESCU

- 1). „Proclamarea Independenței Principatelor Române”-la 9 Mai 1877;
- 2). „Ziua Victoriei Coaliției Națiunilor Unite împotriva Germaniei Naziste în cel De-al Doilea Război Mondial”-la 9 Mai 1945;
- 3). „Ziua Europei”-la 9 Mai 1950 (atunci s-au pus bazele UE de azi);
- 4). „Ziua Regalității în România” („Ziua Monarhiei Constituționale a României”) -la 10 Mai 1881, Încoronarea Regelui Carol I.

De 9 Mai și 10 Mai, la noi la Români

A opta zi după armindenii, adică la 9 Florar
Românii au 3 sărbători, ceea ce-i un lucru rar:
La „șapteșapte”, Kogălniceanu, a proclamat cu elocvență:
Că Principatele Române, trecut-au la Independență!

A doua zi, la 10 Mai, Carol I.-Domnitorul
A proclamat-o-n”Monitor”, ca să afle tot poporul:
Că nu va mai depinde Țara, nicidecum de vreo-”Naltă Poartă”!
Iar Patria Românilor, se va mări pe-a lumii hartă!

În “nouăsutepatrușcinci”, ONU, Coaliția
A-nfrânt definitiv Nazismul și cuibul său, Germania!
Iar la 9 Mai ‘50, s-a pus cu multă acrivie,
În “bătrâna Europă”, o nouă, bună temelie!

Pe ea fost-a așezată: orice Țară, comeseană
Cu drepturi și îndatoriri, în Uniunea Europeană!
Din care face parte-vie
Și a noastră Românie!

Să nu-i uităm pe Monarhiștii, care mereu la 10 Mai,
Serbează Regalitatea și ultimul Rege, Mihai!

DE CE ARSENIE BOCA A PICTAT CHIPUL EPISCOPULUI GETO-GOT WULFILA, CARE A TRADUS BIBLIA ÎN DACIA SEC. IV?

Ionuț ȚENE

De multă vreme mă frământă o idee istoriografică fundamentală pentru etnogeneza religioasă a românilor: de ce Arsenie Boca a pictat imaginea iconică a episcopului Wulfila pe pereții din biserica Drăgănescu de lângă București, între anii 1967 – 1983, acolo unde Sfântul Ardealului a fost izolat și persecutat de ierarhia BOR și securitatea regimului comunist? Arsenie Boca – recent canonizat de către Sfântul Sinod al BOR, de fapt care a certificat sfințenia recunoscută de către popor, pentru că Sfântul Ardealului a fost mai întâi un sfânt popular și apoi recunoscut și canonizat de ierarhia noastră – a fost criticat de clerici și teologi pentru că a pictat un presupus episcop arian, pe geto-gotul Wulfila într-o biserică ortodoxă. Consider că această interpretare a picturii lui Arsenie Boca strict din punct de vedere teologic este greșită, mărginită și contraproductivă înțelegerii fenomenului creștinării geților și goților în secolul IV. Consider că Arsenie Boca a fost un vizionar pictându-l pe episcopul Wulfila, chiar dacă acesta a fost criticat și condamnat de numeroase sinoade pan-ortodoxe pentru că ar fi fost arian. Nu intru într-o polemică teologică acum și nici nu are rost din punct de vedere istoriografic, pentru că Arsenie Boca a pictat chipul-icoană a lui Wulfila din punctul de vedere al istoriei religioase a poporului român și a creștinării poporului geto-dac în secolul IV din spațiul carpato-danubiano-pontic – Dacia post-aureliană, acolo unde se plămădea nașterea proto-românilor. Arsenie Boca, care a fost un sfânt și un vizionar, aș putea spune și un profet, a înțeles rolul misionar al lui Wulfila în spațiul teritoriului actual al României privind creștinarea autohtonilor. Arsenie Boca a omagiat pe cel care a adus creștinismul la geto-daci și goți și pentru că a frânt păgânismul. Arsenie Boca a înțeles astfel să-l omagieze pe Wulfila fără să cadă în dezbateri canonice sterile într-o epocă în care păgânismul încă era puternic în Dacia. Detractorii lui Arsenie Boca nu cunosc contextul eroic al episcopului Wulfila de a creștina autohtonii din Dacia. Wulfila a fost un geto-got, cu origini dinspre un părinte, venit tocmai din Cappadocia, viitorul episcop s-a născut însă în Dacia post-romană și a trăit între anii 311 și 384. El a avut o dublă origine gotică și geto-dacă. A studiat la Constantinopol și a dorit să se reîntoarcă apoi în mijlocul fraților săi geto-goți din Dacia pentru a propovădui cuvântul lui Hristos. A fost uns episcop în 341 și a primit misiunea să creștineze goții apuseni din Balcani și mai ales din Dacia post-romană. Deci Arsenie Boca nu a interpretat rolul inițial al lui Wulfila ca cei care nu văd „pădurea de copaci”. Wulfila a fost un misionar care a creștinat pe strămoșii noștri, care atunci în secolul IV erau mai puțin atenți la anumite „dogme”. Important că acești proto-români au primit creștinarea, botezul și cuvântul lui Hristos prin episcopul Wulfila. Acest lucru l-a înțeles foarte bine Sfântul Ardealului față de dogmaticii sinodali din perioada comunistă. Desigur arianismul de care a fost condamnat Wulfila a fost reprobabil teologic, dar pentru geto-daci și proto-români rolul creștinării din partea episcopului locului Wulfila nu poate fi ignorat. Să nu uităm că episcopul catolic al Milanului l-a acuzat pe Wulfila de arianism. Strămoșii noștri și goții așezați aici s-au bucurat de primirea botezului din partea lui Wulfila. Într-o epocă de păgânism atroce, nuanțele dogmatice ar fi blocat misionarismul creștinării geto-goților din Dacia. Arsenie Boca a perceput foarte bine acest lucru. Mai mult, Wulfila, prin numele său, este direct legat simbolic de pământul strămoșesc geto-dac. Numele „Wulfila” înseamnă „lupul” sau „lupușor”, adică etnonimul unui totem drag geto-dacilor și care este și numele stindardului de luptă al dacilor: Lupul geto-dac sau „Drago”. Deci prin acest nume Wulfila a fost recunoscut de localnicii autohtoni ca unul de-al lor, nu un străin. Asta a realizat și Arsenie Boca atunci când l-a pictat pe Wulfila în Biserica de la Drăgănescu.

Trebuie, de asemenea, să înțelegem și contextul istoric din secolele IV și V când Dacia post-romană era sub stăpânirea goților, prin ramurile sale ostrogote și vizigote. Iordanis a scris în secolul VI o carte „Getica” în care a fost acuzat că a făcut „confuzia” dintre goți și geți datorită asemănării numelor, lucru imposibil pentru că Iordanes era jumătate trac și jumătate got, deci nu avea cum să facă confuzia între cele două popoare cu care se

înrudea. Această interpretare nu are logică și pentru că toți istoricii moderni i-au de bune informațiile lui Iordanes, dar mai puțin această „confuzie” dintre geți și goți făcută de istoric ca să le dea regilor vizigoți o descendență nobilă din regii dacilor Burebista și Decebal. În realitate avem de-a face cu stăpânirea de către goți a spațiului carpato-danubiano-pontic a dacilor liberi, stăpânire de peste 200 de ani, care a dus la o conviețuire și convergență dintre cele două popoare. Nu a fost neapărat o etnogeneză comună, ci o „colaborare” sau coabitare, care desigur a dus și la încrucișării firești dintre cele două popoare geți și goți. Goții veneau din insula suedeză Gotland și vorbeau limba „gutycă”, care se mai vorbește și azi pe această insulă în proporție de 10 la sută între locuitori. Astfel a apărut teoria difuziei istoriografice dintre geți și goți, adică o convergență a coabitării care a contribuit la o identificare documentară și istoriografică în antichitatea târzie și evul mediu timpuriu dintre geți și goți. Doar astfel se poate explica că Danemarca se numea în evul mediu Dania, de la Donaris (Dunăre) sau Dacia, Danemarca cuprindea atunci Peninsula lutlanda, Norvegia, Suedia și o parte a Finlandei. Papa Agapet al II-lea scria în bulele sale din secolul X despre Dacia nordului, iar regii danezi se considerau regi daci, drept urmașii lui Burebista, Oroles, Diuras Diurpaneus sau Decebal. Însăși Groenlanda era granița de vest a Daciei Nordului în mitologia simbolică, documentară și istoriografică a epocii. Toată această „difuzie” între geți și goți a început cu misionarismul creștin al episcopului Wulfila, care a tradus Biblia în limba gotică sau „gutycă”, limbă care are conexiuni cu geto-daca din Dacia post-romană. Unii specialiști consideră că Biblia lui Wulfila a fost scrisă cu litere gotice, care proveneau din scrierea dacilor liberi. Desigur această teorie mai trebuie cercetată, dar este necesar să recunoaștem legătura dintre Dacia post-romană și Dacia Nordului și printr-o similaritate documentară. Biblia lui Wulfila scrisă cu litere geto-gotice (?) se află în Codex Argenteus de la Uppsala, unde a funcționat prima universitate suedeză din ipotetica, dar și conform documentelor epocii – Dacia Nordului. Biblia lui Wulfila, sau „Codex Argenteus”, este unul dintre cele mai celebre manuscrise din lume și, în mod sigur, cea mai valoroasă carte din Suedia. Manuscrisul se păstrează la Biblioteca Universității din Uppsala. Această Biblie a avut 336 de pagini, la Uppsala păstrându-se 187. File din același manuscris mai există la Speyer, în Germania, la Wolfenbüttel și la Milano. „Codex Argenteus” a fost copiat probabil la Ravenna, în Italia, în perioada ostrogoților, pentru regele Theodoric cel Mare, la începutul secolului al VI-lea. Documentul este scris pe un pergament subțire de culoare violet, cu cerneală cu praf de argint și aur, de unde și numele său.

Biblia lui Wulfila este cartea de căpătâi a creștinării geto-goților dar și a vikingilor, deci există o înrudire etnico-religioasă, ca un arc peste timp, între geto-daci și vikingii goți proveniți din insula Gotland și apoi care au întemeiat regatul Dania sau Dacia nordului. În acest context istoriografic și religios al creștinării autohtonilor geto-daci și goți de pe teritoriul actual al României trebuie să apreciem și salutăm intuiția vizionară a lui Arsenie Boca de a-l picta pe Wulfila în biserica de la Drăgănescu. Mai mult, fiul adoptiv al lui Wulfila și ucenicul său Auxentiu de Durostorum (Silistra) care când a ajuns la Roma a susținut public că episcopul nu a fost arian, ci a păstrat și respectat crezul de la Niceea. Scrisoarea lui Auxentius (cca 400) a fost păstrată în marginile unui manuscris din „De fide of Ambrozie”. Arsenie Boca a dovedit prin pictarea lui Wulfila un episcop geto-got care i-a creștinat pe strămoșii noștri și a tradus cu litere gotice (unele getice) Biblia din Dacia. Deci pe teritoriul României autohtonii, viitori proto-români, au învățat Scriptura din Biblia lui Wulfila. Despre Wulfila a scris în 1892 o carte excelentă istoricul și teologul Constantin Erbiceanu, decan al facultății de teologie, care cu siguranță l-a influențat istoriografic pe Arsenie Boca. (Wulfila, viața și activitatea lui sau starea creștinismului în Dacia Traiană și Aureliană sf. sec. al IV-lea, București, 1898). Cum să nu-l picteze Arsenie Boca pe episcopul Wulfila? Sfântul Ardealului l-a considerat pe Wulfila ca episcopul strămoșilor noștri și printre cei dintâi ierarhi care a adus cuvântul lui Hristos și poate chiar întemeietorul bisericii creștin-ortodoxe pe teritoriul României de azi. Sfântul Ardealului a avut și de data aceasta dreptate pictându-l iconic pe Wulfila. Nu a fost nicio erezie din partea lui Arsenie Boca, ci o viziune istorico-religioasă profetică despre primul episcop localnic, ce i-a creștinat pe strămoșii noștri.

DESPRE CULTURĂ ȘI PERSONALITĂȚILE DE PRESTIGIU VÂLCENE

MOTTO: „A urca înseamnă a te sacrifica. Orice culme este severă” (Victor Hugo)

Maria MATEI

Cultura unui neam îi proiectează traiectoria în viitor spre dăinuire și eternitate. Prin cultură reușim să ne descifrăm ideile, gândurile, să ne trăim emoțiile, să dăm zbor visurilor, să devenim un neam profund în dialogul cu viața, cu lumea, iar prin rugăciune cu Divinitatea. Obiectul de căpătâi al unei culturi îl constituie cartea de toate tipurile cu referire la toate domeniile cunoașterii, cercetării, științei, tehnologiei etc. Cartea ne luminează mințile, ne îndreaptă pașii, ne călăuzește în universul vast al cunoașterii. Grație CĂRȚII găsim răspunsurile îndelung căutate și potrivite celor mai dificile întrebări. E apa vie pe care cei însetați de cunoaștere o absoarbe dintr-odată și neîncetat. Cartea de suflet e singulară, e unică, aparține colțului nostru sufletesc, dar și-al tuturor care-și pun și rezolvă problemele fundamentale, existențiale privind rolul jertfei și împlinirii rostului nostru pe Pământ. Cultura presupune și necesită oameni elevați, arhitecți sensibili în

modelarea fizionomiei psihice a neamului nostru românesc. J.J. Rousseau afirma că „A trăi nu înseamnă a respira, ci înseamnă a acționa.” Afirm cu tărie că liceele vâlcene au modelat personalitățile de prestigiu care s-au impus, peste timp, ca exemple de dăruire, de pasiune și ca făuritori ai culturii, ai diverselor arte, mânduitori ai condeiului, ori modelatori ai spiritului omenesc, ai dreptății, ai sănătății și ai tuturor celorlalte domenii ale vieții. Voi aminti doar câteva dintre prestigioasele personalități formate și modelate cu sacrificiu, entuziasm și har de educatorii, profesorii vâlceni din colegiile „Mircea cel Bătrân” și „Alexandru Lahovari”: Nicolae Manolescu – unul dintre marii critici literari ai literaturii române; Romulus Popescu – profesor universitar la Facultatea de Arhitectură București; Ioana Cheran – conferențiar la Facultatea de Medicină București; Valentin Naumescu, profesor universitar la Facultatea Babeș-Bolyai Cluj; Ana Luiza Olănescu – lider mondial în materie de jurnalism, Petre Cichirdan – sculptor pe calculator, sculptură unică în Europa, fondator – redactor al ziarelor și revistelor: „Cultura vâlceană”, „Povestea vorbeii 21”, „Seniorii”...; Daniel Șerban

Zinelli – ministru consilier în ambasadele din țările: Elveția (Bern), Portugalia (Lisabona), Torino; Radu Berceanu – inginer constructor de aeronave, fost ministru în Ministerul Industriilor și Comerțului 1998/1999, Ionela Târlea – campioană mondială la atletism, maestră a sportului, Laurențiu Dumănoiu, voleibalist-component al echipei de volei a României, Daniel Bratu- manager la nivel european și global, și exemplele pot continua. Pregătirea permanentă, perseverența, fermitatea, vigilența cu ei înșiși au constituit cheia succesului. Pe noi, dascălii vâlceni și pe locuitori, ne onorează. Ne mândrim că și-au pus cunoștințele în folosul omenirii de pe toate meridianele lumii: în S.U.A., în Canada, în Germania, în Austria și pe întreg globul. Au devenit „Oamenii” pe al căror nume nu se va așterne niciodată praful uitării, întrucât prin roadele activităților Domniilor lor susțin dorința vie de cultură, educație și de prosperitate a omenirii. Fie ca izvorul vieții lor prestigioase să rămână nesecat, apa vie să sporească din an în an cu noi și noi personalități. Apa pură să murmure etern cântecul împlinirilor, realizărilor și să ne picure-n auz și-n privire străluciri de nestemate.

„SIMFONIA NISIPULUI STELAR” - „SAND ESCAPE”

Liliana POPA

Luni, 4 mai 2026, la Biblioteca Metropolitană București din Piața Amzei, a avut loc vernisajul expoziției de pictură „Simfonia nisipului stelar”, semnată de artista și regizoarea Mariana Pachis.

Mariana Pachis, un artist complet care stăpânește un sincretism al artelor, se mișcă ușor și grațios în domeniile studiate de ea; film, teatru, muzică, dar mai ales pictură.

„Nisipul cinetic, se pune într-o anumită formă, se întinde cu cuțitul de pictură...”, ne învață Mariana Pachis.

Simboluri, semne pe nisip, valul grecesc, yng și yang, simboluri cu semnificații profunde universale, scara ce duce spre un ideal, aure și sfinți.

Tehnica „patinare nisip răsucit” deloc ușoară, creează contururi decupează, traversează cu rapiditatea mâinilor artistei suprafețele atinse. Armoniile create devin discursuri plastice paralele dar au ca numitor comun crezul artistic și dorința de exprimare în stiluri diferite, dar fiecare cu propriul limbaj plastic.

Portretul de copil, un autoportret, candoare și puritate, ochii fetei amintesc de picturile lui Tonitza.

Tonuri de albastru o definesc liric și rafinat, ascunzând alte elemente picturale. Culoarele Eladei, ale Greciei, cu cele 9 dungi de pe steag însemnând libertate și moarte sunt subliniate prin structura cromatică.

Portrete speciale, meditative, transfigurări, alegorii în armonii glamurate, a căror luminiscentă creează compoziții cu vibrații strălucitoare.

Starea de bucurie totală o are pictorița la finalul fiecărei lucrări dar și în timpul creativității.

Mergeți la sediul Central Mihail Sadoveanu- Biblioteca Metropolitană București, str. Tache Ionescu, nr. 4. și veți avea

o întâlnire cu arta adevărată, cu frumosul.

Evenimentul e o experiență artistică aparte, în care desenul efemer în nisip se împletește cu expresivitatea vizuală și emoția poveștii. Publicul va avea ocazia să descopere universuri sensibile, construite în timp real, prin tehnica spectaculoasă a sand art-ului.

Mariana Pachis este o artistă și o regizoare preocupată de formele de expresie vizuală contemporană, cunoscută pentru modul în care transformă nisipul într-un limbaj artistic viu, capabil să spună povești profunde și să creeze conexiuni emoționale puternice cu publicul. Proiectele sale îmbină teatrul, filmul și arta vizuală, oferind experiențe artistice immersive și originale. Mariana Pachis, artista care a intrat în Cartea Recordurilor cu desene în nisip

Arta cinetică cu lichid magnetic, spectacolele și filmele cu sand art, Realizarea trofeelor, Scenografiile de opera și TV, premiul de inventică, medalia de aur de la Salonul de inventică Bruxelles din 1996, întâlnirea cu Umberto Eco.

Mariana Pachis este primul artist vizual care a realizat scenografii dinamice prin tehnica sand art, o formă de modelare a nisipului.

Așa cum mărturisește Mariana Pachis a avut de mică, chiar de la 2 ani talentul de a desena: „Cred ca fiecare om are o compoziție chimică care naște reacții în laboratorul propriu. Apoi tot timpul mi-am dorit să fiu un inventator, să fac ceva cu amprentă, ceva al meu dar cu impact major. Să ajut prin artă și așa am făcut ateliere creative pentru oameni în dificultate. Am colaborat cu psihologi, psihiatrii, profesori părinți, terapeuți.

Rezultatele acestor încercări mi-au dat satisfacții mai mari decât muntele de medalii”.

Mariana Pachis: „La doi ani am desenat o pisica ce a fost admirată de toată familia. Poate reacția lor mi-a plantat idea că arta bucură. Cântam tot timpul și îmi faceam microfoane din tot ce găseam, în jurul meu. Preferatul meu era ștecherul pentru ca avea și fir. Atunci toate microfoanele aveau fir. Îmi făceam povești cu păpuși facute de mine, păpuși ce aveau neaparat părul meu. În școală desenam pe banci la fiecare ora. Doar cu creioane ca să pot respecta dorința profesorilor să pot să șterg ce faceam. Din pilitura de grafit recuperată din ascuțitori făceam o guma de mestecat neagră.”

“Mama mamei era o croitoreasă foarte apreciată. De la ea am învățat rapid croitorie. Îmi făceam rochii în liceu și apoi le duceam spre vânzare la fondul plastic. Rochiile le faceam din tifon colorat, apretat, etc. Din liceu îmi faceam bănuții mei. De la pictură, la felicitari, tablouri comandate. Atunci

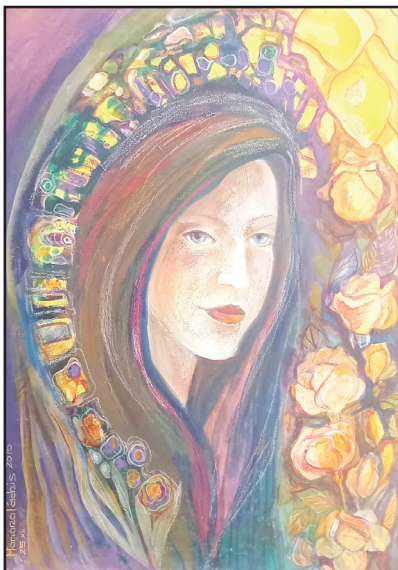
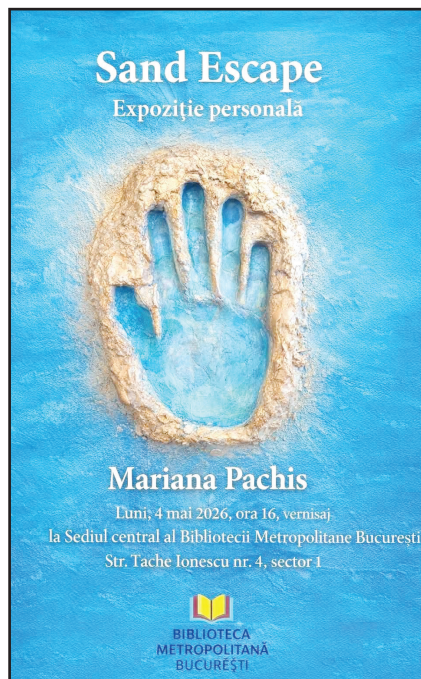
am făcut primul și ultimul compromis în artă. Am pictat un pepene tăiat. Totuși am protestat când am fost pusă să pictez și cuțitul. Aveam doi frați mai mici și banii nu erau atât de mulți. Culoarele de ulei erau foarte scumpe. Nu existau acrilice atunci.”

Mariana Pachis este un artist complet, a luat lecții de pictură și de vioară. În liceu a făcut și canto classic cu Arta Florescu.

Mariana Pachis: “Un décor bun este acela care face casă bună cu tema emisiunii sau a spectacolului, este continuarea spectacolului în vizual. Dacă dai mișcare decorului, este posibil ca decorul să facă dialog cu artiștii”.

Mariana Pachis pictează pentru oameni, își face simțită prezența cu mintea și sufletul dăruite frumosului, binelui, adevărului, căci este un creator de frumos.

6 mai 2026

Constantin Zărnescu este autorul acestei propuneri de monument în Râmnicu Vâlcea.

„Noi trebuie să vorbim întotdeauna despre cele două trăsături fundamentale ale românilor din acest spațiu: latinitatea și statalitatea! păstrarea statului!” (Răzvan Theodore, Cultura vâlceană nr 143, pag. 6, „MIRCEA CEL BĂTRÂN-600 DE ANI DE LA MUTAREA ÎN ÎMPĂRĂȚIA LUI DUMNEZEU, 1418-2018”)

Lupoaica Capitolină amplasată în intersecția de la fostul pod al lui Hozoc. Compoziție foto P. Cichirdan

APEL ARGEȘENI! VÂLCENI! SIBIENI!

AVEM TREI OBIECTIVE COMUNE ÎN ACEST PREZENT
PRIN CARE PUTEM TRANSFORMA VALEA OLTULUI ÎN RAI PE PĂMÂNT:

- CALE FERTATĂ DUBLĂ, ELECTRIFICATĂ, MARFĂ ȘI CĂLĂTORI, ÎNTRE: PITEȘTI- CURTEA DE ARGEȘ-RM. VÂLCEA-SIBIU
- RÂMNICU VÂLCEA-PUNCT NODAL DE MARFĂ PE CALEA FERATĂ
- SĂ FACEM AUTOSTRADĂ SPRE SIBIU ȘI PITEȘTI CU RAMIFICAȚII LA CĂLIMĂNEȘTI, OLĂNEȘTI, GOVORA, OCNELE MARI
- DN 7-CALE REGALĂ ÎNTRE EUROPA DE EST ȘI EUROPA CENTRALĂ ȘI DE VEST
- DECOLMATAREA SAU REAMENAJAREA LACURILOR DE PE OLT

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor. Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului. Revista apare sub incidența Legii 186/2003.

Tipărit la Prodcom Tg. Jiu și PDF în <http://www.culturaarsmundi.ro>, 25 mai 2026

REVISTĂ DE CULTURĂ TRIMESTRIALĂ

produsă de
Asociația ECOSTAR 21, Editura INTOL - PRESS, și
SC TINCONT SRL

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Consilier editorial: Constantin POENARU (1951-2017)
Director: Mircea VASII
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Director marketing: Ligia NICOLESCU
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: Ana-Maria LAZĂR
Colaborator, corector: Tina CICHIRDAN
Seniori editori: Veniamin MICLE (1939-2025)
Constantin ZĂRNEȘCU
Mihai SPORIȘ
Ionuț ȚENE

Publiciști (inclusiv autori foto):

Gheorghe STANCIU-OPĂTEȘTI
Simona Maria KIS
Tanța TĂNĂSESCU
Gheorghe PANTELIMON
Ana-Maria LAZĂR
Paulian BUICESCU
Emil MANZUR
Maria MATEI
Vasian MIRCESCU
Gheorghe SPORIȘ
Ana VASILE
Silviu LAZĂR

Redacția: Calea lui Traian 169, bl. 5, sc. E, ap. 3
Tel./Fax: 0250.736615, 0350.401254, 0746.029824
E-mail: cichirdan@yahoo.com

Website: www.cichirdan.ro; www.culturaarsmundi.ro

ISSN: 2285 - 6919 ISSN-L: 2285 - 6919

Preț: 3 lei